

Az idei év legsúlyosabb gondja a piacot lenullázó ukrán gabona

16–17. oldal

**Sertéságazat:
eredménye kell legyen!**

26–27. oldal

**Interjú Nyitrai Zsolttal,
Orbán Viktor
főtanácsadójával**

24–25. oldal

**Idén is díjazták a kiemelkedő
szaktanácsadók
szakmai teljesítményét**

8–9. oldal

Házhoz visszük az agrárium híreit!

A NAKlap egyedi tartalommal bír, átlagosan 310 000 példánnyal, névre, címre szóló terjesztéssel, a legnagyobb országos lefedettségű, évente tíz alkalommal publikát időszakos kiadvány, amely az agrárium legfontosabb híreivel, kérdéseivel foglalkozik. A lapból az ágazatban dolgozó östermelők, kis-, közép- és nagyvállalkozók is hasznos információkhoz juthatnak.

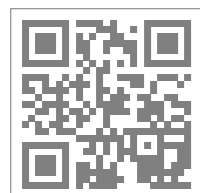
NAKLAP

A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

ORSZÁGOS TERJESZTÉS

átlagosan 310 000
postaládában
hónapról hónapra

Hirdessen a NAKlapban, agrárkamara tagoknak 20% extra engedményt biztosítunk!

Az újság PDF formátumban
az agrárkamara honlapján is
elérhető:

www.nak.hu/sajto/naklap

HIRDETÉSI INFORMÁCIÓ:

Tremmer Tamás

lapmenedzser

+36-20/5347-137

naklap@maraton.hu

NAKLAP | 2023. TÉL

Tartalomjegyzék

MOZAIK

- 04 Első helyezett lett a Precíziós kupán a NAK csapata
Érdeemes a Mol-hoz betérni
05 „Ha segítjük egymást, a siker sem marad el” – elindult a Magyarok Kenyere a Jövőért Ösztöndíjprogram
Rekordösszegű biztosítói kárrendezéssel zárul az idei viharszezon

MÉHÉSZET

- 06 Nincs helye a hamisított méznek az unióban!
„Ahol a méhek, ott az egészség” – Fogyasszunk magyar termelői mézet!

ZÖLDSÉG-GYÜMÖLCS

- 07 A gyerekek több mint fele ismeri Fruttit, Veggit és az Európai Friss Csapatot

SZAKTANÁCSADÁS

- 08 Idén is díjazták a kiemelkedő szaktanácsadók szakmai teljesítményét

OKTATÁS

- 11 170 éves a kertészeti felsőoktatás bölcsője és fellegvára
12 Bemutatkoznak „Az év agrár duális képzőhelyei”

TALAJVÉDELEM

- 14 Jövő év elejéig még visszavonulót lehet fújni az AKG-ban
Minden gazdálkodónak fontos lehet a talaj- és levélvizsgálatok elvégzése
15 Középpontban a talajtakarásos parlag

INTERJÚ

- 16 Az idei év legsúlyosabb gondja a piacot lenullázó ukrán gabona
24 Nekünk Magyarország és a magyar emberek érdeke az első

TÁJÉKOZTATÁSI SZOLGÁLTATÁS

- 18 Kiemelten fontos a talaj védelme
19 Öntözéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalók

KISTERMELŐ

- 20 Hazai termékek a fenntartható vidéki gazdaságokért

JOGSZABÁLY

- 21 Változás a kistermelői szabályozásban
22 Jövő év január elsejétől indul DRS rendszer
23 Ne feledje adatszolgáltatását! - eGN

ÁLLATTARTÁS

- 26 Sertéságazat: eredménye kell legyen!

ÉLELMISZERIPAR

- 28 Jelentős fejlődésen ment keresztül a hazai kisüzemi és kézműves sajt készítése
29 Díjazták az év gluténmentes kenyereit és péksüteményeit
30 Az EPR adatszolgáltatás alapjai

NAKLAP, A NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA LAPJA

XI. évfolyam, 3. szám
Alapító: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, Győrffy Balázs elnök
Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113.
Zöld szám: +36 80 900 365 E-mail: ugyfelszolgalat@nak.hu
Portál: www.nak.hu Kiadó: Szuperinfo Magyarország Média Kiadó Kft.
Felelős kiadó: dr. Kovács Juliánna ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: Dénes Zoltán
Lapmenedzser: Tremmer Tamás +36 20 534 7137
Fotók: NAK, Mediaworks, shutterstock.com
Szerkesztőség és hirdetésfelvétel: 8200 Veszprém, Házgyári út 12.
E-mail: naklap@maraton.hu ISSN 2064-308X
A hirdetések és egyéb reklámkiadványok tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.
A Szuperinfo Magyarország Média Kiadó Kft. politikai hirdetéseket nem fogad be.

03

Rendbe kell tenni a vízgazdálkodást!

A korábban helytálló állítás, miszerint Magyarország nettó vízkibocsátó ország, az elmúlt két évben megdőlt. Folyóinkat nemcsak tavaly, hanem az idei év során is alacsony vízállás jellemezte, talajaink – különösen a nyár végére – rendkívül vízhiányos állapotban voltak, az utóbbi években pedig gyakorlatilag megszűntek a belvizes területeink. Mindennek negatív hatása, hogy a felszíni vízhiány már a felszín alatti tartalékainkat emésztí.

Tavaly a hidrometeorológiai viszonyok miatt az elmúlt évszázad egyik legsúlyosabb aszályával kellett szembesülnie hazánknak, a rendkívüli vízhiány miatt pedig a két legnagyobb vízfolyásunkon megdőlték a valaha mért legkisebb vízszintek. Idén is az átlagosnál hosszabb ideig a legalacsonyabb vízálláson folytak a nagy folyóink – leszámítva a hirtelen és nagy mennyiségben lezúduló csapadék okozta szélsőségeket. Ez év októberben a Duna vízállása olyan alacsony volt, hogy láthatóvá vált az Ínség-szikla a Gellért-hegy lábánál, illetve a Petőfi híd környéki sírkövek, a Tiszát pedig egész hónapban néhány centiméter választotta el attól, hogy újabb negatív vízállási rekordot döntson. A novemberi csapadék ugyan feltöltötte a talaj felső rétegét a vízgyűjtő területeinket, valamint a vízfolyások medrét, de ha ezeket a vizeket nem tudjuk a csatornarendszereinken keresztül bevezetni és ott tartani a tájban, úgy azok gyorsan le- illetve kifolynak az országból.

Az éghajlati szélsőségek, a vízhiány súlyosan érintik a hazai élelmiszer- és mezőgazdasági adottságaink hiába kiválóak, ha a termőföldjeink alig 1,5 százalékát öntözzük, miközben az uniós átlag a 8-9%-ot is eléri. Mezőgazdasági hasznosításra alkalmas vízkészleteink kihasználtsága 30%-os, szemben a 80%-os uniós átlaggal. Az agrárágazat csapadékhiányából származó becsült kára aggasztóan emelkedik: 2022-ben hazánk megközelítőleg 1000 milliárd fontos aszálykárt szenvedett.

Bár az elmúlt időszakban történtek lépések a hazai öntözésfejlesztés terén, a vízpótlás megteremtéséhez továbbiak szükségesek. Tekintettel a globális tendenciákra, valamint a klímaváltozásra, pozitív fejlemény műszaki beavatkozás nélkül nem érhető el. Várhatóan egyre gyakrabban kell megküzdenie hazánknak (is) vízhiányos és aszályos időszakokkal, amelyre megelőző intézkedésekkel mihamarabb fel kell készülni.

Az egyre súlyosbodó problémára megoldást jelentene a mezőgazdasági vízgazdálkodáshoz szükséges puffervízterek kialakítása. Októberben levélben fordultam Orbán Viktor miniszterelnöknek, melyben arra kértem, fordítson kiemelt figyelmet arra, hogy az ehhez szükséges intézkedések megszülethessenek, különös tekintettel a csatornarendszerek rehabilitációjára és azok zökkenőmentes üzemeltetésére. A mintegy 50 ezer folyamkilométer csatorna rendeltetésszerű működtetése, vízzel történő feltöltése akár 300 ezer hektáron tenné lehetővé az öntözést, továbbá – ami talán ennél is jelentősebb – közel 1,2 millió hektáron, hazánk szántóterületeinek mintegy harmadán tudná javítani a mikroklímát és stabilizálni a terméshozamokat. Ez nem melleleg ökológiai szolgáltatást is nyújtana, hiszen a víz tájban tartása egyértelműen javítaná hazánk éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességét.

Meggyőződésünk, hogy a mezőgazdasági vízgazdálkodás rendbetétele nem tűr halasztást. A magyar gazdaságszolgálatunk további dinamikus lépéseket és azokat támogató hatékony intézményeket vár, amelyek egyensúlyba hozzák a vízkínálat és vízkezelés mértékét, stabilizálják a vízbiztonságot, és növelik a mezőgazdasági kibocsátást.

A vízkérdés megoldása nemcsak az agrárium számára létfontosságú. Mind a hozambiztonság, mind a hozamtöbblet nemzetgazdasági kérdés. Bizunk abban, hogy a magyar kormány belátható időn belül lépéseket tesz a vízkormányzás javítása érdekében.

Győrffy Balázs,
a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Első helyezett lett a Precíziós kupán a NAK csapata

A technológiai fejlődés az elmúlt évtizedekben rohamtempóban indult meg szinte mindenhol a világon és napjainkban is tart.

A robbanásszerű fejlődés szinte minden ágazatban megfigyelhető, és jellemzően az érintett területeken jelentős változásokat idéz elő. Az agrárium sem kivétel ez alól, hisz kicsit megkésve az úttörő szerepet játszó telekommunikációs és pénzügyi szektorok után, a digitalizáció ide is elért és átforgalmazza mindennapjainkat.

A mezőgazdaságban egyre több helyen jelennek meg az adatgyűjtésre szolgáló mérőműszerek, komplex döntéstámogató rendszerek, valamint a precíziós gépek, melyek segítségével az ágazati szereplők saját üzemük teljesítményét nyomon követhetik, és ezáltal megfontolt lépéseket tehetnek a fejlődésük érdekében.

A Climate FieldView Precíziós Gazdálkodási Menedzsere *Hajdu Attila* – aki úttörő szerepet vállal az agrárdigitalizációban – a Görcsös Farm közreműködésével megálmodta az első Precíziós kupát, ahol a gyakorlati bemutatókkal egybekötött szakmai napokon az Agrárminisztérium, a Növényvédelmi Szövetség, a MAGOSZ és a NAK is

összemérhette tudását az általuk működtetett komplex rendszer használatát során.

Ez a digitális mezőgazdasági felület és szenzortechnológia segít maximalizálni a Görcsös Farm termőterületeinek termőképességét. A kupa során a műhold alapú távérzékelési adatok táblaspecifikus információvá alakítása történt, automatizált algoritmus vegetációs indexek, monitoring felvételek alapján.

Az első szakmai nap során az idősoros műholdképek, hozamtérképek, talajmintavételek alapján a szoftver segítségével a csapatok

lehatárolták a menedzsment zónákat, amikre később a differenciált vetéshez szükséges kukoricatőszámot határozták meg. A csapatok a térképek megalkotását követően a Görcsös Farm által biztosított gépekkel, az általuk művelt területeken áprilisban elvégezték a differenciált tőszámú vetést. Ezáltal nem csak a szoftver működését, hanem annak gyakorlati felhasználását és egyszerű alkalmazását is kipróbálhatták.

A helyspecifikus gazdálkodásra alkalmas digitalizált Görcsös Farm munkagépei nem csupán a kijuttatási tervek végrehajtására alkalmasak, de a Climate FieldView szenzortechnológiájának köszönhetően a vegetációs periódus alatt az adatok rögzítésével segítenek az alkalmazott technológiai lépések és termőterü-

leti adottságok közötti összefüggések megtalálásában. Az adatok dokumentálása ISOBUS-os gépek esetében márkafüggetlenül automatizálható a fent említett szoftver segítségével, melynek számos funkciója ingyenesen elérhető.

A verseny az októberi betakarítással ért véget, amely során a csapatok Hajdu Attila közreműködésével a Climate FieldView hozammérőjével ellátott kombájnokat aratás közben is kipróbálhatták, élöben követve a betakarítási eredményeket az általuk létrehozott vetési térképek alapján.

A szakmai nap egyedülálló módon mutatta be a rendszer működését, amit egyidejűleg a gyakorlatban is kipróbálhattak a versenyzők. A terméseredmények jóval az országos átlag felett sikerültek, öntözés nélkül is meghaladták a 14 t/hektáros átlagot.

• BALÁZS VIKTOR/NAK

Érdemes a Mol-hoz betérni

Jelentős kedvezménnyel tankolhatnak a Mol benzinkutakon a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tagjai a NAK Agrárszolgáltató Nonprofit Kft. és a Mol együttműködésének köszönhetően.

A kedvezmények igénybevételehez MOL-NAK üzemanyagkártya igénylése szükséges.

Az adószámmal rendelkezők (gazdálkodó szervezet vagy egyéb jogi személy) előre feltölthető MOL-NAK GOLD HUNGARY PREPAID kártyát vagy halasztott fizetést biztosító MOL-NAK GOLD EUROPE/HUNGARY kártyát igényelhetnek.

MOL-NAK GOLD HUNGARY/ EUROPE KÁRTYA

- Halasztott fizetést biztosító üzemanyagkártya
- 10 Ft/liter kedvezmény minden normál üzemanyag MOL-kártyás listaárából
- 20 Ft/ liter kedvezmény a prémium üzemanyagok MOL-kártyás listaárából

- 300 Ft/db kedvezmény palackos PB-gáz vásárlásakor
- Hitelkeret biztosítása, kéthetes számlázási időszak, 14 napos fizetési határidő

MOL-NAK GOLD HUNGARY PREPAID

- Átutalással vagy a törzskutakon azonnal feltölthető kártya

- 6 Ft/liter kedvezmény a normál és 10 Ft/liter a prémium üzemanyagok árából a törzskutakon
- 11 Ft/liter engedmény az Ön által kiválasztott, emelt szintű engedményt biztosító MOL Gold Prepaid törzskutánál* az akciós napokon az EVO Diesel árából
- 15 Ft/liter kedvezmény az EVO Diesel üzemanyag árából az autópályás kutakon

* A Gold Prepaid törzskutak azon magyarországi MOL-töltőállomások, ahol a MOL Gold Prepaid kártya tulajdonosok az emelt szintű engedményt érvényesíteni tudják. A mindenkor érvényes törzskút lista megtekinthető az alábbi linken: https://mol.hu/images/mol_hu/pdf/MOL_Prepaid_Torzskut_2023.pdf

• NAK+

„Ha segítjük egymást, a siker sem marad el” – elindult a Magyarok Kenyere a Jövőért Ösztöndíjprogram

A Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem program keretében több mint egy évtizede sok ezer határon innen és túli magyar gazda segíti évről-évre a rászoruló családokat.

A Magyarok Kenyere program letéteményesévé és közvetítőjévé kíván válni az agráriumon belüli szakmai együttműködéseknek, az információ és a tudás áramlásának, ezen keresztül pedig nem csupán halat, hanem hálót, eszközt is adni. Az eddig elért eredmények arra sarkallnak és köteleznek minden közreműködőt, hogy még nagyobb erőket mozgósítson a program fejlesztéséért, bővítéséért és kiterjesztéséért.

Ezen elvek és célok mentén, első alkalommal hirdették meg a tehetséges magyar fiatalok boldogulását segítő „Magyarok Kenyere a Jövőért” ösztöndíjprogramot, az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) támogatásával. A program célja támogatni, felkarolni a kárpát-medencei magyar agrárium

megújítását, fenntartható fejlődését és innovativitását elősegítő – elsősorban fiatal gazdálkodók által, illetve a jövő („zöldebb”) mezőgazdasága és a biztonságos élelmiszer-termelés érdekében folytatott – tevékenységet, az ehhez szükséges tudás megszerzését. Az ösztöndíj célja továbbá a tehetséges és elkötelezett fiatal agrárdiákok támogatása, kapcsolati hálójuk bővítése, a hagyományos értékeken alapuló vidéki életforma népszerűsítése, a fenntartható gazdálkodás fontosságának bemutatása, a környezet-, illetve a klímavédelemmel kapcsolatos tudatosság megerősítése.

Első évében az ösztöndíjprogram 12 fiatalnak nyújt anyagi támogatást a fejlődéshez, köztük öt kárpátaljai,

két erdélyi és öt anyaországi hallgatónak, illetve fiatal gazdálkodónak. Az ösztöndíjakat jelképező támogatói okiratok átadására 2023. október 30-án, a Parlamentben került sor. Az elismeréseket Györfly Balázs, a NAK

elnöke, Herczegh András, az AVHGA ügyvezető igazgatója és Jakab István, a MAGOSZ elnöke közösen adták át a fiatalok részére.

• HORVÁTH VIVIEN/ MAGYAROK KENYERE

Rekordösszegű biztosítói kárrendezéssel zárul az idei viharszezon

Az elmúlt évtized rekordösszegű biztosítói kárrendezésével zárul az idei viharszezon: a társaságok közel másfélszer annyit fizettek ki, mint 2021-ben – az eddigi csúcstartó évben –, derül ki a Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) adataiból.

A Magyar Államkincstárral történt egyeztetés során felmerült esetleges eltérések és kármenteségi kedvezmények elvesztése miatt a biztosítási díjak sok esetben változtak, melynek következtében az ügyfeleknek plusz díjfizetési kötelezettségük vagy túlfizetésük keletkezett.

Még zajlik az előző szezon lezárása, azonban novemberben már elkezdődött az őszi növénybiztosítási idény.

Időjárás viszonyok minden évben nehezítik a mezőgazdasági termelést. A kockázatok közül az elmúlt évek tapasztalatai alapján egyre többel számolhatunk. Az aszály, a viharok gyakori előfordulása jellemzi időjárásunkat, számítanunk kell a bekövetkezésükkel.

Elsősorban az őszi vetésű növénykultúrákban okoz problémát a csapadékszegény tél végi, kora tavaszi időszak. Eddig több, mint 630 ezer hektáryi gabonát vetettek el idén ősszel

országszerte. A szélsőséges téli időjárás esetén azonban veszélybe kerülhet a termés, az erős fagy akár több tízmillió forintos károkat is okozhat a mezőgazdasági termelőknek. A téli fagy kockázatot tartalmazó növénybiztosítási szerződések kötésére 2023. november 30-ig volt lehetőség. Ugyan a tavasz az utóbbi években többször már áprilist megelőzően beköszöntött, biztosítási szempontból a márciusi mínuszok még a téli fagy időszakába tartoznak.

A téli fagy mellett még további 7 kockázat ellen nyújtanak fedezetet a díjtámogatott növénybiztosítások, melyek a mezőgazdasági kárenyhítési rendszerrel együtt gazdasági szempontból védelmet nyújtanak a gazdálkodók számára.

Azon gazdálkodó, aki nem rendelkezik öngondoskodás céljából növénybiztosítással, az állami kárenyhítési alaphól a kárenyhítési összeg 50 százalékát kaphatja meg. A növénybiztosításra akár 70 százalékos díjtámogatást is igénybe tudnak venni a gazdák.

Biztosításközvetítő munkatársaink segítségével a gazdáknak négy nagy biztosítótársaság agrárspecifikus termékei közül van lehetőségük választani az év bármely szakában. Javasoljuk, hogy ne bízza a véletlenre, gazdasága védelme érdekében keresse biztosításközvetítő falugazdászat és időben gondoskodjon megfelelő növénybiztosításról!

• NAK+

Idén is díjazták a kiemelkedő szaktanácsadók szakmai teljesítményét

Negyedik alkalommal adták át idén az Év Szaktanácsadója pályázat díjait. Az elismeréssel azon szaktanácsadók tevékenységét díjazták, akik a mezőgazdasági termelők érdekeit kiemelkedően magas szakmai színvonalon szolgálva végzik mindennapi munkájukat.

Az Év Szaktanácsadója pályázat a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és az Agrárminisztérium közös pályázata, amelyet idén negyedik alkalommal hirdettek meg. Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás 2023. október 20-i ünnepélyes megnyitóján három

kategóriában vehették át az érdemes szaktanácsadók a díjakat Nagy István agrárminisztertől és Gyórfy Balázs NAK elnöktől.

Az Év Szaktanácsadója címet Szentpéteri Tamás, Hajdú-Bihar vármegyei tanácsadó, az Év Közönségdíjas Szaktanácsadója címet Trenyik

Tibor, Somogy vármegyei tanácsadó, a Szaktanácsadói Életműdíjat Lánci Tivadar, Pest vármegyei tanácsadó kapta.

Szentpéteri Tamás 15 éves szaktanácsadói tapasztalattal rendelkezik. Szakmai célja a fitotechnológiai elemek hatásainak vizsgálata külön-

böző talajtípusokon és eltérő klimatikus körülmények között. Jelenleg a nyugat-európai almaültetvényekben alkalmazott kémiai gyümölcsritkítási módszerek hazai alkalmazásában segíti a gazdákat. Magyarországon több egyetem vendég-előadója, ahol kertész-mérnökjelölt hallgatóknak tart előadásokat.

Trenyik Tibor több évtizedes tanácsadói tapasztalattal rendelkezik, számos termelővel áll szerződéses viszonyban és több gazdálkodásnál végez növényvédelmi szakirányítást. Tapasztalatait szívesen

osztja meg kollégáival és folyamatosan segíti a fiatal szakemberek tanácsadói válását. Munkája során szakmai igényességgel és empátikus hozzáállással oldja meg a hozzá forduló gazdák problémáit.

Lánci Tivadar 77 évesen is aktívan végzi a tanácsadói tevékenységet. Szakmai javaslatai nyomán ügyfeleinél az országos átlag feletti minőségi és mennyiségi terméseredmények születnek az őszi búza, őszi káposztarepce, napraforgó, takarmány kukorica, meggy, málna és borszóló területeken. Elhivatott

támogatója a precíziós gazdálkodásnak és az integrált növényvédelemnek.

A tanácsadói munkáról és az elismerés jelentőségéről kérdeztük a díjazottakat

– Mi inspirálta arra, hogy szaktanácsadó legyen?

Szentpéteri Tamás: Azért választottam a szaktanácsadói pályát, mert a gyümölcsstermesztők részéről nagy igényt tapasztaltam az általam begyűjtött nyugat-európai információk hazai alkalmazására. Szakmailag motivált, hogy egy éven belül ne csak egy adott tájegység egy ültetvényét tudjam nyomon követni, hanem Magyarországon és a környező országokban több ültetvényen, több talajtípuson és eltérő klimatikus körülmények között vizsgáljam az általunk alkalmazott fitotechnológiai fogások hatását a gyümölcsfákon.

Trenyik Tibor: Pályámat növénytermesztőként és növényvédőként kezdtem. A 90-es években az új agrárgazdálkodói réteg kialakulásával azt tapasztaltam, hogy szakmai tudásomra nagy szükség van a termelők körében. Reméltem, hogy az EU-csatlakozás mindenkinek hasznos lesz. A változás következtében a gazdálkodóknak természetstechnológiai és adminisztrációs segítségre egyaránt szükségük van, amiben támogatni tudtam őket. Pályafutásom alatt nagyon sok gazdálkodóval találkoztam, akikkel hosszantartó kapcsolat alakult ki. Jelenleg 105 AKG- s termelővel állok szerződéses viszonyban és 62 főnek vagyok a növényvédelmi szakirányítója.

Lánci Tivadar: A nyugdíjkorhatárt 2006-ban elérve termelésirányító státuszomat átadtam fiatal beosztott kollégámnak, majd ezt követően szaktanácsadóként folytattam tevékenységemet. A mezőgazdaság vertikumában alapos jártasságot szerezve évtizedeken keresztül végzett

kísérleteim eredményeit szaklapokban publikáltam. Szerencsém volt megannyi előadást tartani az ország minden részében, szakmai konferenciák irányított hozzászólójaként szerepeltem. A fentiek által szerzett ismertségem nyomán rendszeresen kerestek szakemberek, gazdák problémáik megoldását kutatva.

– Pályafutása során hogyan változott a gazdálkodói igények és ezekre szaktanácsadóként milyen megoldásokat talált, alkalmazott?

Szentpéteri Tamás: A legnagyobb kihívást az jelenti, hogy az új technológiai fogásokat, például a megsokkoltól eltérő metszsmódot, hogyan sikerül kivitelezetni az ültetvényekben. A kivitelezés megkönnyítése érdekében minden új fogás betanításánál személyesen részt veszek. Az ilyen oktatás során szerzett tapasztalatok alapján összetett munkafolyamatokat részfeladatokra bontunk, amelyeket egyszerűbb megérteni és kivitelezetni a munkásokkal. A több részfeladat egymást követő elvégzésének eredményeképpen megfelelően kivitelezhető az új technológiai rendszer is. Azok a gazdák, akik fejleszteni szeretnék ültetvényeiket, elsősorban új ültetvények létesítése előtt keresnek fel. Ilyenkor komplex szaktanácsadásra van igényük, hiszen az új ültetvény fajtaösszetételére, művelési rendszerére és az első évek fenntartási munkáira is kérnek szaktanácsadást. Ezért esetemben a szaktanácsadási munka jelentős részét az új ültetvények termőre fordítása és termőegyensúly fenntartása jelenti.

Trenyik Tibor: A gazdálkodók a nyereséges gazdálkodásban érdekeltek. Szükségük van a természetstechnológiai kapcsolatokra, információkra, amelyekkel ők nem mindig rendelkeznek. A sikeres gazdálkodás fontos eleme a támogatások nyújtotta lehetőségek maximális kihasználása. Legnagyobb nehézség, hogy a gazdák adatszolgáltatási készsége nagyon alacsony. Független szaktanácsadó vagyok, ez a biztosíték arra, hogy termelőim mindig a legjobb ajánlatokat kapják tőlem gazdálko-

dásukhoz. Szakmai sikernek tartom, hogy a Balaton Agrár Zrt.-nél töltött szaktanácsadói tevékenységem alatt sikerült a környékbeli gazdákat integrálni, ezzel is segítve biztonságos és gazdaságos termelésüket.

Lánci Tivadar: A szaktanácsadási témakörök leginkább igényelt szegmense a betegségek, kórokozók időben történő felismerése, a beavatkozások szükségességének és mikéntjének megítélése, valamint optimális esetben a megelőzésre fordított figyelem. A beavatkozások időbeliségének kérdése kulcsfontosságú tényező, melyre sok esetben figyelmeztetni kell a gazdákat. Az agrotechnikai műveletek végrehajtásában, az AKG előírásainak való megfelelésben, a gazdálkodási naplók vezetésében segítségnyújtás a támogatásnyújtás. A gazdák a szűkülő kínálatú, de még mindig nagy számú növényvédőszer közül választásban várják javaslataimat és igénylik a rendszeres szántóföldi szemle megtartását.

– Mit jelent Önnek a díj?

Szentpéteri Tamás: Nagy megtiszteltetés, hogy a kertészeti szakma által is nagyra becsült Év Szaktanácsadója díjat számomra ítéltek meg. A díj egy nagyszerű visszajelzés nekem és ügyfeleimnek, hogy a másfél évtizede folytatott szaktanácsadási munkám eredményei egyre szélesebb körben ismertek és hasznosíthatóak. Ez az elismerés nagy lendületet ad az eddigi munkám folytatásához, amelynek legfontosabb célja továbbra is a növények növekedésének és terméshozásának harmonizálása, amellyel korszerű és jövedelmezően fenntartható gyümölcsültetvényeket tudunk működtetni.

Trenyik Tibor: A közönségdíj a több évtizedes munkám elismerése és egy szakmai életút megkoronázása. Ezúton köszönöm a jelölésemet, az ajánlásokat és a sok szavazatot az általam tanácsolt gazdálkodóknak és a Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Somogy Vármegyei Területi Szervezetének.

(Folytatás a 10. oldalon.)

Trenyik Tibor

(Folytatás a 9. oldalról.)

Lánci Tivadar: A díj átvétele számomra egy életre szóló csodálatos élmény volt, örömmel tölt el engem és családomat, ami az eddigi szakmai munkám megkoronázása. Az életműdíj a több évtizedes munkám elismerése, a további munkámhoz erőt, hitet ad, hogy ilyen megtisztelő kitüntetésben részesültem.

– Hogy látja a szaktanácsadók jövőjét? Milyen tervei vannak?

Szentpéteri Tamás: Az étkezési friss gyümölcsöt előállító ültetvények folyamatos modernizálása miatt a szaktanácsadásnak is egyre nagyobb a szükségessége a jövőben. Nemcsak a hozamok fokozása és a minőség javítása érdekében, hanem a változó időjárási és növényvédelmi lehetőségek korlátozódása miatt is egyre fontosabb a naprakész szaktanács a modern ültetvényekben.

Trenyik Tibor: A szaktanácsadást nagyon fontosnak tartom, mert a legfelkészültebb gazdálkodóknál is felmerülhetnek olyan problémák, amelyeket csak szaktanácsadó közreműködésével tudnak megoldani. A változó klíma okozta jelenségek, az erre választ kereső új előírások és a harmonizáló támogatási rendszerek

mind olyan új kihívásokat jelentenek a konvencionális rendszerben gazdálkodók számára, amit csak magas szintű tudással tudnak sikerrel beépíteni a gazdálkodási folyamataikba. Lényeges szempont továbbá, hogy a támogatások igénylése, lebonyolítása, teljesítése és sikeres elszámolása egyre bonyolultabbá válik. Mivel a szaktanácsadó jól ismeri a gazdálkodót és termelési körülményeit, valóban hatékonyan tud ezeken a területeken is segítséget nyújtani. A szaktanácsadás jövője szempontjából fontosnak tartom a szaktanácsadók integrálásának és megfelelő tudással történő ellátásának jelenleg magas szinten működő rendszerének jövőbeni fenntartását.

Lánci Tivadar: Jelenkorunk kihívásai, mint a talaj degradációja, a földterületek mértékének csökkenése, a globális felmelegedés, az időjárás szélsőségesessé válása megnehezíti a gazdák munkáját, egyúttal nélkülözhetetlené teszik a szaktanácsadók szerepét, a közös továbbképzések megszervezését és beavatkozási akciótervek kidolgozását. A megváltozó éghajlathoz kellőképpen alkalmazkodó növényfajokat kell honosítani, melyeket szükségszerű megismertetni és elfogadtatni a gazdákkal. A rendeletváltozások, valamint a vegyszerek elérhetőségének és alkalmazhatóságának nyomon követése egyaránt kulcsfontosságúvá válik. Az adminisztrációs munka mennyisége

növekszik, komplexitása bővül. A precíziós gazdálkodás bevezetésére kell törekedni és az integrált növényvédelem alapelvei mentén szükséges végezni a munkát. Mindezek nem megvalósíthatók hozzáértő és folyamatosan fejlődni képes szaktanácsadók nélkül.

– Melyek azok a szaktanácsadói képességek és erények, amiktől sikeres lehet egy agrárszaktanácsadó?

Szentpéteri Tamás: Annak érdekében, hogy egy szaktanácsadó a legmodernebb ismereteket

legyen képes átadni a partnereinek, rendelkeznie kell nyitottsággal az új technológiai rendszerek elsajátítására és annak továbbadására. Nem szabad elhinni, hogy egy jelenleg sikeresen működő fajta vagy művelési rendszer örök és nem megújítható, mert jól működő rendszereket mindig lehet tovább javítani. Fontos szaktanácsadói képességnek érzem még a megfelelő kommunikációs képességet az ültetvények fenntartásának minden szintjén

Lánci Tivadar

Szentpéteri Tamás

dolgozó szakemberekkel: a gyalogmunkásoktól az ültetvény vezetőin át a tulajdonosig mindenkivel konstruktív hangnemben kell tudni kommunikálni.

Trenyik Tibor: Alapvető fontosságú a megfelelő szakmai tapasztalat és tudás, amelynek szinten tartására folyamatosan szükség van. Nagyon fontos a megfelelő munkakapcsolat kialakítása, amiben a gazdálkodó érezze, hogy a szaktanácsadónak is érdeke a feladatok megfelelő megoldása. A rendeletek, jogszabályok naprakész ismerete életbevágóan fontos. Az elérhetőség szintén fontos, az én telefonom hétfőig és ünnepnapokon is be van kapcsolva.

Lánci Tivadar: A magasszintű elméleti és gyakorlati tudás alapja a bátor és bölcs döntések meghozatalának. Elengedhetetlen a rugalmas alkalmazkodás a megváltozott körülményekhez. A felvetett problémákra a helyszínen azonnal reagálni szükséges, ez a bizonytalanságot kizárja. A sikeres szaktanácsadó erénye a jó kommunikáció, a segítőkész és együttműködő hozzáállás.

Gratulálunk a díjakhoz és további eredményes tanácsadói munkát kívánunk!

• BORBÉLYNÉ TAKÁCS KRISZTINA - VARGA ZSUZSANNA/NAK

170 éves a kertészeti felsőoktatás bölcsője és fellegvára

Minden jelentős dolog, tett egy nagy gondolattal kezdődik – ebben bizonyára mindannyian egyetértünk. A gondolat mögött pedig mindig kizárólag az ember áll.

A nagy gondolatot többnyire az ember életében bekövetkező változások eredménye okozza. Így volt ez Entz Ferenc életében is, amikor a 48-as szabadságharc oldalán küzdve honvéd orvosként, a megtorlás során az orvosi tevékenységétől a hatalom eltiltja. Kényszerülve más életutat keresve, a gondolat ebben az időszakban fogalmazódott meg benne. A gondolatot cselekvés követte, hobbijának hódolva eldöntötte, hogy tudományos alapokra helyezi a kertművelést, mely az emberek életének fenntartásában nélkülözhetetlen volt akkoriban. Ehhez azonban iskolát kellett létrehozni, hogy a megfelelő ismeretek átadásra kerülhessenek.

Így született az intézmény, melyet elsősorban a kertészeti és majdan az élelmiszer és a tájépítészeti felsőoktatás bölcsőjeként és fellegváráként tartjuk számon napjainkban is.

Fennállásának 170. évfordulóját ünnepelte a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Budai Campusa idén ősszel.

Az ünnepséget dr. Gyuricza Csaba, a MATE rektora nyitotta meg, aki ünnepi beszédében kiemelte, a 170. évforduló egyben a magyar kertészeti oktatás 170. évfordulója is. Az évek során, tette hozzá, akármely generációról is volt szó, mindig alapvetés volt az egyetem életében, hogy a kor elvárásainak és kihívásainak megfelelően, a lehető legmagasabb szinten képezzenek szakembereket. A rektor hangsúlyozta továbbá, hogy a ma agrárszakembereinek rohamtempóban kell alkalmazkodniuk az ágazat folyamatos változásához.

Dr. Feldman Zsolt, mezőgazdasáért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár ünnepi beszédében

elmondta, bízik abban, hogy az a munka, amelyet az egyetem folytat, fenntartja azt a kertészeti szellemi központot, melyet az egybegyűltek képviselnek. Biztos abban, hogy a MATE továbbra is biztosítja azt az igen magas szakmai tudást, amelyre a mai világban a szakembereknek szükségük van ahhoz, hogy a majdan általuk vitt gazdaságok eredmé-

zon neves zenészeket és előadóművészeket, akik jelenlétükkel emelték a Budai Campus kulturális életét az évtizedek során.

Az előadásokat követően Nyitrai dr. Sárdy Diána és dr. Gyuricza Csaba tizenkét kitüntetettnek adta át a MATE vendégprofesszora címet. Külön büszkeség, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Országos Kertészeti osztályvezetője, dr. Mártonffy Béla és Lukács Zoltán díszkertészeti alosztályvezető is átvehette a vendégprofesszori kitüntetést, elismerve a kertészeti ágazatban éveken át nyújtott kiemelkedő munkásságukat.

diplomát szerzett egykori hallgatóknak.

Nincs még egy olyan tudományterület, amely olyan dinamikusan és gyorsan fejlődik, mint a mezőgazdaság, benne a kertészet kiemelkedő helyen áll. A kertészet a vidék eltartásában, megélhetésének biztosításában – kis gazdaságok esetében is – kulcsfontosságú szerepet vállal.

Olyan kevés az alkalom az őszinte köszönet és a hála kifejezésére, amire a cikk tartalma egyébiránt predesztinál. Így a cikk szerzője élve a lehetőséggel, itt ragadná meg az alkalmat, mint az alma mater egykori lelkes hallgatója, majd tanára, hogy vala-

Koszorúzás Entz Ferenc, a kertészeti oktatás alapítója szobránál, ahol ükunokája is emlékezett (Fotó: MATE)

nyesebbek lehessenek a jövő generációi számára. Ezután Nyitrai dr. Sárdy Diána, a MATE Budai Campus főigazgatója képekkel illusztrált bemutatójában részletes betekintést engedett a Budai Campus történetébe.

Bánátfy Rudolf, az egykori ikonikus KEK-klub, azaz a Kertészeti Egyetem Klubja főszerzője felidézte mind-

Koszorúzással folytatódott a születésnap, melynek során dr. Gyuricza Csaba és Nyitrai dr. Sárdy Diána, a Budai Campus több tanszékvezetője társaságában koszorút helyezett el Entz Ferenc szobránál. Az egyetem koradélután karriernappal várta a hallgatóit. Az ünnepségsorozat zárásaként, jubileumi diplomájukat adták át a 75, 70, 65, 60 és 50 éve

mennyi gyakorló, tanult kertész, élelmiszer és tájépítész szakember nevében emlékezve, őszinte hálaikat és köszönetüket fejezzük ki, egykori és néhai tanárainknak, professzorainknak, az egyéni képességeinknek megfelelően átadott tudásért.

(A teljes cikk a nak.hu hírei között olvasható.)

Bemutatkoznak „Az év agrár duális képzőhelyei”

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2023-ban első alkalommal hirdette meg országos pályázatát, melynek célja az agrárszakképzésben kiemelkedő munkát végző duális képzőhelyek díjazása.

A pályázó jelöltek közül szakmai szempontok szerint összeállított pontozásos értékelés alapján választottuk ki az egyes kategóriák nyerteseit, akik teljesítményük elismeréseként oklevelet és egy-egy Zsolnay vázát vehettek át *Orbán Viktor*-tól, Magyarország miniszterelnökétől a Szakma Sztár Fesztivál nyitőünnepségén.

Az év agrár duális képzőhelye címet mikrovállalkozás kategóriában *Fáro Mirella* egyéni vállalkozó nyerte el, míg kis- és középvállalkozás kategóriában a Hajdúhús 2000 Kft., melynek tulajdonos-ügyvezetője, *Papp István* vehette át a díjat.

A díjak átadása után megkérdeztük a nyerteseket vállalkozásukról, motivációjukról és céljaikról, illetve a díjjal valamint a duális képzéssel kapcsolatos jövőképeikről.

Az alábbiakban először *Fáro Mirella* egyéni vállalkozó mesélt és válaszolt a megkérdéseinkre.

„Egyéni vállalkozásomat 1997-ben alapítottam, és azóta is ennek keretében dolgozom. Férjemmel, *Schaller Gáborral* leginkább lovakhoz kapcsolódó tevékenységeket, állattenyésztési szolgáltatást, lovak tartását és kiképzését, oktatást, sport-szolgáltatást végzünk. Férjem válogatott lovas volt és a lovastusa sza-

kág versenyzőjeként részt vett az atlantai olimpián és más nemzetközi versenyeken, majd később a válogatott szövetségi kapitányként dolgozott.

A nemzetközi versenyek révén lehetőségünk nyílt külföldi tapasztalatszerzésre, ahol sokszor ámulattal néztük régi, komoly hagyományokkal rendelkező nemzetek gyakorlatát. Az ott látottakat mindenképpen igyekeztünk itthon is meghonosítani.

Látrány külterületén, Balatonlelle és Látrány között 5 hektáron alakítottunk ki egy olyan telepet, ahol minden feltétel adott a lovak szakszerű tartására, lovak, lovasok képzésére. 2000-ben költöztünk lovak az istállóba, a telepen azóta a folyamatos fejlesztés eredményeként már egy fedeles lovarda, kiépített karámszisztéma, kinti pálya és szükséges felszerelések is rendelkezésre állnak.

2015-ben kapcsolódunk be a szakképzésbe, amikor a kaposvári

Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakközépiskola partnereként lovasz tanulókat fogadtunk, azzal a nem titkolt céllal, hogy egyúttal a vállalkozás munkaerő-problémáját is így próbáljuk megoldani. Ismerősi, baráti lovas körökben sok szó esett arról, hogy gondot okoz a munkaerőhiány, nehezen vagy egyáltalán nem lehet jól képzett, lelkiismeretes lovaszt találni. Régóta együttműködünk a Kaposvári Egyetemmel, a lovaszövetséggel és a Testnevelési Egyetemmel is az edzőképzésben, lovaslást oktatunk gyerekeknek és felnőtteknek.

Célunk az, hogy a tanulókat minél magasabb szakmai színvonalon tanítsuk, korszerű, a mai követelményeknek megfelelő, gyakorlatban jól használható tudást biztosítva. Ezek mellett legalább ilyen fontosnak tartjuk a munkához való hozzáállás, a csapatban való együttműködés kialakítását. Természetesen a legfontosabb a ló szeretete, ez kell legyen az a motiváció, ami a fiatalokat ezen a pályán tartja. A mindennapi munkán túl tanulmányi kirándulásokat szervezünk és versenyekre is megyünk.

A sikeres szakmai vizsga mellett legalább olyan fontos az önálló munkavégzés, a problémamegoldás képessége, ezek fejlesztésére törekszünk a képzés során. A végzett diákoknak segítünk az elhelyezkedésben, a továbbtanuló diákoknak pedig nyári diákmunkára is tudunk lehetőséget biztosítani.

Nagy megtiszteltetés volt, hogy elnyertük Az év agrár duális képzőhelye díjat. Nagyon jó együttműködés alakult ki a Somogy Vármegyei Agrárkamara szakképzésért felelős munkatársaival, nagyon sokat köszönhetek nekik. Öröm volt látni, hogy ők is örülnek a mi sikerünknek. Tavaly ráadásul az egyik végzős tanulónk SZKTV országos versenyen 4. helyezést ért el, ami szintén nagy siker volt.

A szakképzés átalakítása fejtörést okozott nekünk is, de igyekeztem

megismerni az új rendszer jogi hátterét és a benne rejlő lehetőségeket. Nagyon hasznosnak tartom a kamara által szervezett tájékoztatókat, továbbképzéseket, eddig mindegyiken részt vettem.

Az a tapasztalatom, hogy a mostani generációt már sok szempontból más módszerekkel kell tanítani, mint a korábbiakat. A gyerekek nagyon különböző képességekkel és tudással rendelkeznek, ehhez nekünk, duális oktatóknak alkalmazkodni kell. Gyakran egyéni módszereket kell alkalmazni. A COVID-járvány alatti lezárások minket is érintettek, ez idő alatt kezdtem kidolgozni olyan digitális tananyagokat, amikkel a tanulókat online is oktatni lehetett. Azt gondolom, hogy a hasonló interaktív módszereké lesz a jövő, tankönyveket sajnos már nem szívesen lapozgatnak a gyerekek. Tervezem ennek folytatását, már csak időt kellene rá találni.”

A kis- és középvállalkozás kategóriában nyertes Hajdúhús 2000 Kft. nevében a cég tulajdonosát és ügyvezetőjét, Papp Istvánt interjúváltuk meg, aki több mint 50 éves szakmai tapasztalattal és a szakma iránti töretlen elhivatottsággal vezeti a vállalatot.

„Cégünk, a Hajdúhús 2000 Kft. 1998-ban családi vállalkozás keretében belül alakult meg. A 2010-es évektől gyermekeim is aktív részesei a vállalat irányításának, fiam, *ifj. Papp István* a kereskedelemért, lányom, *Kozmáné Papp Zsuzsanna* a pénzügyekért felelős cégvezető.

A cég alapításának célja egy, a korszerű követelményeknek és az európai szabványoknak megfelelő magas színvonalú termelést produkáló vágóhíd működtetése volt. Cégünk mára Kelet-Magyarország legjelentősebb húsipari vállalkozásává vált.

Vállalatunk főbb tevékenységi körei: élőállat felvásárlás, vágás, csontozás, darabolás, húscsomagolás, friss hús értékesítés, valamint hűskészítménygyártás, csomagolás és szállítás, ezenfelül saját és a szakmai szféra minőségi szakember-utánpótlásához mint gyakorlati képzőhely járulunk hozzá.

A 2017-ben megnyitott új, közel 1100 négyzetméteres feldolgo-

zóüzemünk a saját vágóhídon feldolgozott sertéshúsból korszerű technológiával minőségi késztermékeket gyárt. Időközben a termelés elérte egy olyan szintet, amikor már a megnövekedett, magasabb hozzáadott értékű vevői igényeket nehezen tudtuk kielégíteni a rendelkezésre álló infrastruktúrával, emellett szerettünk volna megjeleníteni az igényes, jól jövedelmező exportpiacokon is a termékünkkel. Ezen célok elérését szolgálja a közel 4 milliárdos beruházás, amelyet egy évvel ezelőtt adtunk át, ezzel biztosítva az itt dolgozók hosszú távú megélhetését is.

A fejlesztés keretében megvalósult egy 5500 négyzetméter alapterületű épület, melyből 2500 négyzetméter hűtőházként, a többi pedig csontozó-csomagoló üzemként funkcionál. A legkorszerűbb gépeket és a legkorszerűbb hűtőtechnológiát építettük be, amely ammónia-széndioxid kaszkárendszerű, így a legkörnyezetkímélőbb megoldással tudjuk biztosítani a hűtési energiát az üzem számára.

A megvalósult beruházás már lehetőséget biztosít a vágási darabszám napi 2000-re növelésére, így a magasabb hozzáadott értékű termékek előállítására terén a többszörö-

sére nőtt a kapacitás. A hűtőház megépítésével minőségi előrelépést tett a cégünk elsősorban az exportpiacok irányába.

Sikereinkhez és fejlődésünkhöz mindig is fontosnak tartottuk a megfelelően képzett szakember-utánpótlás biztosítását, ezért a Debreceni Húsipari Vállalat megszünetését követően, 2011-től részt vállaltunk a szakmunkásképzés gyakorlati feltételeinek megteremtésében.

A nálunk tanuló nagy tapasztalattal és átfogó tudással, mestervizsgával rendelkező szakoktatóktól sajátíthatják el a szakma gyakorlati fogásait és szerezhetik meg minden területen az önálló munkavégzéshez szükséges képességet. A szakmai képzés kezdete óta részt vesznek tanulóink országos versenyeken, ahol szinte mindig az első 10 között végeznek. A legjobb eredményt a 2021/22-es tanévben megrendezett Szakma Sztár Fesztivál versenyen értük el, ugyanis tanulóink hozták el az első két helyezést.

Eredményességünk alapja, hogy a gyakorlati képzés során a kezdeti időszakban egyenként foglalkozik az oktató a tanulókkal, a diákok egyéni képességeikhez mérten

sajátíthatják el az alapműveleteket, hozzájárulva ezzel ahhoz, hogy a különböző képességű diákokat ne érje kudarcélmény a szakmai alapok megszerzésékor. A későbbiekben már a dolgozók között fejlesztik tovább tudásukat, bekapcsolódnak a munka világába. Megtanulják a vágóállatok elsődleges és másodlagos feldolgozását, az egyes készítmények gyártását és értékesítését egyaránt.

Beruházásunk következtében cégünknek új szakemberekre van szüksége, ezért továbbra is elköteleztettek vagyunk a szakemberképzés gyakorlati feltételeinek maximális biztosításában. Elősegítjük ezzel az ifjúság szakemberré válását, amiből az egyén és a társadalom is magasabb szinten profitál. Eddig is és a jövőben aktív szerepet vállalunk a fiatalok pályaorientációjában.

Nagy örömmel és büszkeséggel töltött el, hogy cégünknek érte a megtiszteltetés, hogy kategóriánkban elnyertük Az év agrár duális képzőhelye díjat. Ezzel visszaigazolódott a szakemberképzésbe fektetett munkánk és egyben megerősített bennünket abban, hogy jó úton járunk és továbbra is az eddigi jó gyakorlatot kell folytatnunk.”

• TÓTH ALÍZ/NAK

Jövő év elejéig még visszavonulót lehet fújni az AKG-ban

A 2021-es agrár-környezetgazdálkodási program és az ökológiai gazdálkodásra történő átállás esetében január 15-ig lehetőség van 2024-re vonatkozóan visszavonást kezdeményezni az egész támogatásba vont területre, egész tematikus előírás csoportra (TECS) és egész kötelezettségvállalással érintett egybefüggő területre (KET) is.

Ugyanakkor rész KET terület is visszavonható, de csak vis maior, valamint a pályázatban felsorolt esetekben. Ezen utóbbiakból csak az általunk nagyon fontosnak ítélt elemet emeljük ki a visszafizetés elkerülése érdekében.

A 2024-ben lejáró – s nem meghosszabbítható – földhasználatot érintett területekre vonatkozó

szankciómentes benyújtás határideje – a jelenlegi pályázati felhívás szerint – 2024. január 15. Az ezen időpontig benyújtott kérelmek esetében nem kell visszafizetni az előző évekre járó támogatási összeget, azonban a továbbiakban adott területekre nem jár VPAKG/ÖKO2021 kifizetés. Amennyiben a lejáró földhasználat nem az egész KET területét érinti, úgy szükséges a KET-en belül meglévő földhasználatot érintett

területek felmérése, ugyanis ezen visszavonási lehetőség csak a kieső egységekre alkalmazható. Ezen visszavonási kérelem esetében a kincstár megkeresésére szükséges benyújtani a lejáró földhasználat igazolására szolgáló dokumentumot (pl. haszonbérleti szerződés, megbízási szerződés, földhasználati lap másolata). Az adott terület használatának tényét igazoló, jegyző által kiállított hatósági bizonyítvány nem

fogadható el a visszavonás feltételeként. Amennyiben a támogatást igénylő a lejáró földhasználat miatti visszavonási kérelmét január 15-ig nem nyújtja be, úgy azon esetben a normál visszavonás szabályai alkalmazandók, azaz a területre eddig felvett támogatási összeget vissza kell fizetnie.

Az intézkedés vonatkozásában a támogatási igénylők a jogszzerű földhasználatot igazolhatják a Nemzeti Földügyi Központ, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt., vagy a Nemzeti Park Igazgatóság által kitöltött, a felhívás 20. számú melléklete szerinti igazolással is, a földhasználati szerződés lejártát követő 6 hónapig. Ezen 6 hónapos időszaknak azonban 2024. december 31-ig ki kell tartania. Az igazolás megkérését a gazdálkodónak kell kezdeményeznie.

Valamennyi fent említett kérelmet elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül kell benyújtani az államkincstárhoz.

Fontos továbbá, hogy a VPAKG2021 támogatás keretében is lehetőség van az ültetvénycserére (kivágásra és újratelepítésre) bizonyos feltételekkel. Az ültetvénycserére csak tárgyév október 1. napja után kerülhet sor és az ültetvény újratelepítésének legkésőbb március 31. napjáig meg kell történnie.

Ügyelni kell arra, hogy az ültetvény kivágása és újratelepítése kizárólag a teljes kötelezettségvállalással érintett egybefüggő területen lehetséges, továbbá a kivágott ültetvény és a telepíteni kívánt ültetvény ültetvénycsoportja nem térhet el egymástól például alma helyett nem tehetünk cseresznyét.

Azt se felejtjük el, hogy a feltételesség előírásrendszerében lévő minimális talajborítottságra vonatkozó szabályok szerint (HMKÁ6) lejtőszögtől függetlenül az ültetvény kivágása esetén a kivágás és az újratelepítés között gondoskodni kell a talajtakarásról – melyre a kultúrállapotban tartott spontán zöld növényi borítottság is megfelelő –, figyelemmel az előkészítő munkálatokhoz szükséges indokolt időre.

• SZTAHURA ERZSÉBET/NAK

A Nemzeti Agrárkamara falugazdász hálózata mindig rendelkezésre áll, hogy segítsen a megfelelő dokumentáció elkészítésében és a határidők betartásában. A laborvizsgálati és tápanyag-gazdálkodási terv készítési szolgáltatások országos lefedettségűek, egyszerűen és kedvezményes áron érhetőek el tagjaink számára, továbbá teljes mértékben megfelelnek az aktuális jogszabályokban előírt követelményeknek, illetve az AKG/ÖKO kötelezettségeknek.

További információkért keresse fel falugazdászát, illetve látogasson el a NAK+ (<https://www.facebook.com/nakplusz/>) facebook oldalára!

• NAK+

Középpontban a talajtakarásos parlag

Az agrártárca ismertette, hogy azok a gazdálkodók, akik a HMKÁ 8 előírás teljesítésekor talajtakarásos parlagterületet is el kívánnak számolni 2024-ben, azt milyen módon tehetik meg.

Az Agrárminisztérium ismertette azon elfogadható eljárások részlet-szabályait, amelyek által a gazdálkodók teljesíthetik a Feltételesség HMKÁ 8 előírásában szereplő 3-4 százalékos parlag létesítését 2024 év vonatkozásában, hiszen jelen ismeretek szerint nem várható mentesség a HMKÁ 7-8 előírásai tekintetében. Mindezért fontos, hogy a gazdálkodók vetéseiket úgy tervezék meg, hogy azok megfeleljenek a HMKÁ 7 szerinti vetésváltási, valamint a HMKÁ 8 szerinti nem termelő terület szabályoknak.

A szakárca kifejezett célja, hogy a jogszabály módosításáig is ismert legyen, hogy azok a gazdálkodók, akik a HMKÁ 8 előírás teljesítésekor talajtakarásos parlagterületet is el kívánnak számolni 2024-ben, azt milyen módon tehetik meg.

Mint ismeretes a parlagon hagyott területnek azt tekintjük, amelyen január 1. és augusztus 31. között semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek, és nem takarítanak be, illetve amelyen kizárólag tisztító kaszálást és mechanikai gyomirtást – talajtakarásos parlag esetében ez szárzúzás – végezhetnek a gazdálkodók. A növényvédőszer-használat sem megengedett, beleértve a csávázott vetőmagot is.

HMKÁ 8. előírás alkalmazása során – e feltételek betartásán túl – kizárólag olyan parlagon hagyott terület fogadható el, amelyet az alábbiak szerint valamilyen módon takarunk és a pihentetési időszakban a kaszálékot nem hordjuk le.

Tehát a pihentetési időszak alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról, amire alapvetően három lehetősége van a gazdálkodónak:

első a talajtakaró növényzet vetése, vagy telepítése;
második a méhlegelő és vadvirág keverék vetése, vagy telepítése;

harmadik pedig a tarlómaradványok és spontán megjelenő növények meghagyása.

A parlagterületen a talajtakarásnak a talaj szempontjából leghasznosabb és leginkább kívánatos módja az e célból vetett/telepített talajtakaró növényzet. Ebben az esetben az AM közleményben (<https://kap.mnvh.eu/>) szereplő növények vagy kizárólag ezek keverékének vetésével létrejött parlagterület fogadható el. A táblázatban jelölésre került, hogy mely növények vethetőek önmagukban, vagy csak a listán található más növénnyel együtt vetve, vagy telepítve fogadható el talajtakaró növényzetként.

A közlemény egyértelműsíti, hogy kizárólag a 2024. évben, amennyi-

ben a gazdálkodó a vetett talajtakarást választja az adott területen, és parlagterületnek szeretné elszámolni, de 2023. év őszén oda már elvetett olyan növényt, ami nem szerepel a fenti listában, akkor a teljes területen legkésőbb a 2024. évi egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszak végéig szárzúzást kell végeznie, és azt az egységes kérelem rendeletben szereplő módon majd be kell jelentenie. Természetesen a meglévő AKG zöldugar is elfogadott, és az ideiglenes gyepek is.

Méhlegelő keverék vagy vadvirágos keverék vetésével vagy telepítésével is létrehozható a talajtakarás. Ebben az esetben a minősített szaporítóanyag felhasználása mellett a keverék vetését vagy telepítését tárgyév április 15-ig el kell végezni. A méhlegelő keverékként vethető fajok listája megegyezik majd az AKG-ból ismert méhlegelő növények listájával.

A vadvirágos keverék fogalma újdonságnak számít. A növényállomány kialakítása a cél, ahol valamilyen meglévő keverékbe, például

gyepalkotókkal, zöldtrágya-növényekkel elegyítünk 5-10 százaléknyi arányban a közleményben szereplő fajokból hármát-négyet a biodiverzitás és az ízeltlábúak életterének kiterjesztése érdekében.

A takarás megvalósítható továbbá a tarlómaradványok, illetve a spontán megjelenő zöld növényzet területen hagyásával is. Ez esetben a spontán megjelenő zöld növényzetnél kaszálással vagy szárzúzással meg kell akadályoznia a virágzást, illetve a szaporítóképletek kialakulását a teljes táblán, függetlenül attól, hogy a spontán zöld növényzet az előző kultúránövény árvakelése vagy közönséges gyomnövény, beleértve a veszélyes és invazív gyomokat is. A parlagon hagyott területen a kultúrállapot fenntartása tehát minden esetben kizárólag a tisztító kaszálással és a szárzúzással megegyezett.

Fontos tudni azt is, hogy ezeken a parlagterületeken termeléshez kötött támogatás nem vehető igénybe tárgyévben.

• SZTAHURA ERZSÉBET/NAK

Minden gazdálkodónak fontos lehet a talaj- és levélvizsgálatok elvégzése

A tápanyaggazdálkodási terv a hatékony és fenntartható gazdálkodás egyik alappillére.

A nitrátérzékeny területen gazdálkodóknak és a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett AKG támogatást igénybe vevő termelőknek kötelező az általuk művelt területen 5 évente legalább szűkített talajvizsgálatot végeztetni, illetve az

eredményekre alapozva évente tápanyag-gazdálkodási tervet készíttetni. A tápanyag-gazdálkodási terv a hatékony és fenntartható gazdálkodás egyik alappillére, így a VP-AKG támogatást igénylőkön kívül minden gazdálkodónak, akik okszerű gazdálkodást szeretnének folytatni érdemes megfontolni a különböző talaj- és levélvizsgálatok elvégzését.

Ellenőrizték az utolsó talajvizsgálatuk dátumát! A vállalt kötelezettségek ellenőrzése javasolt azon gazdálkodók számára is, akik éltek a VP-ÖKO 2018 egy éves hosszabbítási lehetőségével.

A tápanyag-gazdálkodási terv az előírások betartásában mellett segít a gazdálkodóknak a terméshozam növelésében és a költségek optimalizálásában is, hiszen a vizsgálati eredmények alapján végzett tápanyag-visszapótlás javítja a termesztett növényeink mennyiségi és minőségi mutatóit, a termésbiztonságát, egészségesebb állományt biztosít, valamint racionalizálja a műtrágya-felhasználást. Ennek következtében a talaj- és a rendszeres növényvizsgálatok költségei többszörösen megtérülhetnek.

Az idei év legsúlyosabb gondja a piacot lenullázó ukrán gabona

Noha idén már kegyesebb volt az időjárás a növénytermesztőkkel, az Ukrajnából dömpingáron érkező termények miatt az árak szinte minden kultúra esetében a mélyponton vannak – mutat rá Gyórfy Balázs, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke, akivel évertékelő interjút készítettünk.

– Október közepén elindult az alaptámogatás, az újraelosztó támogatás és a termeléshez kötött támogatások előlegek kifizetése. Milyen ütemben haladnak a kifizetések?

– A gazdálkodóktól érkezett visszajelzések alapján rendben halad a támogatási előlegek kifizetése, viszont akiknél az egységes kérelemmel kapcsolatos ügyintézés – például ellenőrzés miatt – elhúzódott, toldódhat kicsit az előlegfizetés. Sajnos a Közös Agrárpolitika új szabályrendszere a vártnál is nagyobb kihívásokat hozott. Az uniós előírásoknak megfelelően az ellenőrzéseknél életbe lépett területi monitoring rendszer (TMR), sajnos sok esetben hibás eredményeket produkált. Ezért a gazdálkodók indokolatlan esetben is meg nem felelésről szóló végzést kaptak az államkincstártól. A műholdas ellenőrzés gyermekbetegségeit kiküszöbölendő javaslatcsomagot állítottunk össze, amit eljuttattunk az Agrárminisztériumnak is, így a TMR a következő évben már valós segítséget nyújthat a gazdálkodóknak. Az állattenyésztéshez kapcsolódó támogatások igénylésében is fennakadások voltak, a TMR-hez hasonlóan itt is javaslatokkal fordultunk az illetékesekhez, reményeink szerint jövőre gördülékenyebben működik majd ezen támogatások igénylése is.

– A tavalyinál esősebb időjárás segítette a növénytermesztőknek jobb átlagterméseket elérni, ez alapján elmondható, hogy jobb évet zárhatnak?

– Nem ilyen egyszerű a helyzet. Bár az kétségtelen, hogy az előző évi rekordmértékű aszály után idén kegyesebb volt hozzánk az időjárás, és ez a termésátlagokon is látszik, a gaz-

dák mégsem lehetnek elégedettek. Amellett, hogy a legtöbb szántóföldi kultúra esetében a termésátlagok még így is elmaradtak a várakozásoktól, a piaci viszonyok sem kedveznek a termelőknek. Az olcsó ukrán import még mindig súlyos nyomást gyakorol a terménypiacra, az árak szinte minden kultúra esetében a mélyponton vannak, miközben az inputanyagok – műtrágya, növényvédőszer, alkatrész – ára nagyon magas. Sok gazdálkodónak az idei év sajnos nem fog eredményt hozni.

– Az ukrán termények dömpingáron való beáramlását végül sikerült megállítani, vagy a tiltás ellenére esetleg az többi nyugati országba való szállítással mégis okoz nehézséget a hazai piacon is?

– A magyar kormány a gazdák melletti határozott kiállásáról tett tanúbizonyságot, amikor az Európai Bizottság döntésével szembe menve, szeptember 16-ától határozatlan időre meghosszabbította és több termék-pályára is kiterjesztette az ukrán importkorlátozást. Az intézkedés nagy segítséget jelentett ugyan a termelőknek, a probléma gyökerét azonban csak nemzeti hatáskörben meghozott intézkedéssel nem lehet kezelni.

Bár a magyar piacra nem szállítható ukrán gabona – csupán a tranzit megengedett –, a nyugat-európai piacainkat így is elárasztja, ezzel kiszorítva a mi terményeinket onnan. Márpedig az egyezségek értelmében az ukrán gabona helye azokban a közel-keleti, afrikai régiókban lenne, amelyek korábban hagyományos célpiacai voltak. Az egész uniós gabonapiaci átalakult: míg korábban sorban álltak a kiváló minőségű magyar terményekért a nyugati országokban, ma a leg-

több importőr az olcsó ukrán árut részesíti előnyben. Az árak ezzel együtt olyan alacsony szintre kerültek, amelyek mellett a szántóföldi növénytermesztés profit helyett veszteséget termel a gazdáknak. Ez a helyzet rövid távon is komoly károkat okoz, hosszabb távon azonban beláthatatlan következményei lehetnek. Éppen ezért a NAK határozott véleménye, hogy az ukrán import kérdését mielőbb és európai uniós szinten meg kell oldani.

– A kedvezőbb takarmányárak javítanak az állattartók helyzetén?

– Az éremnek mindig két oldala van, hiszen az állattartóknak valóban gyakorlatilag az életben maradáshoz szükséges mentőövet jelentheti az olcsó gabona. Ugyanakkor az elmúlt évek során, a koronavírus-járvány, a háború és az uniós elhibázott szankciók okozta infláció, az energiaár-robbanás súlyos hatással voltak a hazai állattenyésztésre. Azt se felejtjük, hogy az utóbbi időszak csökkenő állatlétszámai már a takarmánygyártásra is elkezdtek visszahatni: a magyar takarmányipar a kilencvenes évekhez képest majdnem harmadára esett vissza (a termelési mennyisége jelenleg 3,6 millió tonna), a csökkenő tendencia pedig már Európa-szerte megfigyelhető. Az állományok ugyanis nem csak Magyarországon, hanem az egész EU-ban zsugorodnak, és úgy tűnik, hogy a visszaesés folytatódik.

– A nyugaton terjedő, állattartást kiütáló trendek begyűrűznek Magyarországra is?

– Egyértelműen érzékelhető, hogy az elmúlt években tovább erősödtek az állattenyésztési ágazatokkal, illetve a gazdálkodókkal szembeni támadások. Napjainkban az európai állattenyésztőket, így a hazai gazdálkodókat is – az egyre szigorodó klíma- és környezetvédelmi, valamint állategészségügyi és -jólléti szabályozásoknak való megfelelés mellett – a civil szervezetek előretörése, és az általuk képviselt úgynevezett „zöld kérdések” újabb és újabb kihívások elé állítják.

Az állattartás és az állattartó-méző-előállítás háttérbe szorítására, esetleges teljes megszüntetésére irá-

nyuló, végtelenül leegyszerűsítő elképzelések már Magyarországon is megjelentek, de a helyzet koránt sem olyan tragikus, mint például Hollandiában, ahol az „ambiciózus” éghajlat-politikai célkitűzések elérése érdekében azt tervezték, hogy a tej- és sertésszektoruk harmadát felszámolják, és kivásárolják a gazdákat. Hatalmas összeget különítettek el erre, és a gazdálkodókat arra kérték, hogy számolják fel gazdálkodásukat, továbbá írjanak alá egy szerződést, hogy soha többé nem folytatnak mezőgazdasági tevékenységet sem ők, sem a gyermeik.

is bonyolították az ágazat helyzetét, hiszen drágították a beruházásokat. Ebben a helyzetben hihetetlenül fontos-sá vált a hazai agrárvállalkozások számára, hogy javuljanak a forráshoz jutás és a finanszírozás feltételei, hiszen aki nem fejleszt, lemarad a versenyben, és elveszíti piacait. Meglátása szerint sikerült fenntartani a korábbi években elindult beruházási hullámot?

– Tapasztalataink szerint a kedvezőtlen külső körülmények ellenére sikerül növelni a beruházási hajlandóságot. A KAP Stratégiai Terv megvalósításával a jövő évben pályázati döm-

mány általi kiegészítés társul. A jelentős forrástömeg révén lehetőség nyílik a hozzáadott érték növelésére, az élelmiszertermelés fenntarthatóságának erősítésére, gazdaságfejlesztésre, egyidejűleg az uniós zöld elvárások teljesítésére is. A jövő évben várható közel hetven pályázat lehetőséget biztosít a kis- és közepes, valamint a nagyobb gazdaságok, vállalkozások számára, hogy az elmúlt évek gazdasági-piaci változásaira reagálva, a jövőbeni kihívásokra is felkészülve, termelésüket hatékonyabbá tegyék vagy akár a több lábon állás irányába nyissanak.

irányító hatóság. Eddig a kamattámogatás mértékét levonták a beruházási támogatások összegéből, azonban az idei évtől kamattámogatás esetén maximum 10 százalékkal megemelt támogatási intenzitás adható az alaptámogatáshoz képest. Ez a változás jelentősen megkönnyíti a beruházási projektek megvalósítását és finanszírozását.

– Nehéz sikerekről beszélni, amikor aligha van olyan piaci szereplő, amelyik ne szenvedné meg a szomszédban zajló háború hatásait, de ezt figyelembe véve, nyilván sikerek is voltak idén a kamara életében.

– Az év egyik legnagyobb kihívása volt, hogy megfeleljünk az új KAP támasztotta elvárásoknak, az egységes kérelmeket ugyanis már az új feltételrendszer szerint kellett benyújtaniuk a termelőknek. Annak ellenére, hogy a támogatási struktúra és a KAP szabályrendszere a korábbiakhoz képest jelentősen megváltozott, a kérelmek beadása gördülékeny volt, amiben fontos szerepet játszott a kamara: a több mint 164 ezer kérelem mintegy kétharmadát, valamivel több mint 107 ezret a NAK falugazdaszai segítségével nyújtották be a gazdálkodók.

Számos olyan tevékenységet végzünk, ami nem látványos, mégis eredményeket hoz. Például az általunk üzemeltetett jégkarmérséklő rendszer idén is hatékonyan mérsékelte a jégkárokat. Emellett az ágazati szakmai szervezetekkel szoros együttműködésben folyamatosan, határozottan léptünk és lépünk fel a hazai gazdálkodók, élelmiszeripari szereplők érdekeinek érvényesítéséért. Az egyik legfontosnak gondolom ezen tevékenységek sorában a földadó eltörléséért vívott harcot. Bő három hónap alatt több mint 120 ezren támogatták aláírásukkal a NAK és MAGOSZ földadó ellen indított petícióját. A két szervezet és a kormányzat együttműködésével elkészült a földadó eltörléséhez szükséges jogszabály, amit az Országgyűlés elfogadott, és az ezzel hatályba is lépett.

• DÉNES ZOLTÁN

Továbbá sajnos egyre erősebb az agrárvállalkozások lobbierje, amelyek a vegetáriánus és vegán „imitátum” termékeket, „hús és tej helyettesítőket” számos esetben megtévesztő módon környezetkímélőbbnek, egészségesebbnek tüntetik fel. Holott ma már számos tudományos vizsgálat bizonyítja, hogy a húselleses narratíva sántít, nem jelenthető ki, hogy az állati termékek egészségtelebnek.

– Az ukrajnai háború okozta infláció és az ennek nyomán megugró kamatok

ping várható. Összesen kilenc beruházási jellegű ágazati felhívás jelenik meg 2024-ben, valamint további hatvan egyéb, az agrárium számára kiírt támogatási lehetőség várja majd a termelőket.

A kamara kezdeményezésének is köszönhetően, a vidékfejlesztési finanszírozásához. A beruházási hajlandóságot javítja továbbá, hogy augusztus 1-től duplájára emelkedett a Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ maximálisan felvehető hitelösszege, valamint ugyancsak duplájára nőtt a Széchenyi Lízing konstrukcióban igényelhető maximális összeg. Ráadásul az előző költségvetési ciklushoz képest pozitív változást is eszközölt az

Kiemelten fontos a talaj védelme

A Talaj Világnapját minden évben december 5-én ünneplik világszerte. Célja, hogy felhívja figyelmünket arra a fontos szerepre, amit a talaj betölt az életünkben.

Az uniós stratégia a következőképpen fogalmazta meg a talaj fontosságát: „Túl kevesen tudják, hogy a lábunk alatt húzódó vékony réteg a jövőnk záloga. A talaj és a benne élő szervezetek sokasága biztosít számunkra táplálékot, biomasszát, rostokat és nyersanyagokat, ezenkívül szabályozza a víz-, szén- és

re várhatóan közel 10 milliárd fős népességét és szűrnie annak fogyasztásra alkalmas ivóvizét.”

A talaj feltételes megújuló természeti erőforrás, látjuk, képződése milyen lassú, azonban 1 rövid év alatt 24 milliárd tonnányi talaj pusztul el a világon, eróziók, degradációk, beépítések során. A mezőgazdasági

nosítású területeink mára körülbelül 5,1 millió hektárra zsugorodtak.

Az egyre csökkenő termőterületek talaját egyre jobban védeni, s óvni kell, ez mindenkinek közös érdeke a gazdálkodótól, az élelmiszerfogyasztóig. A talaj a jövő záloga.

Mi a jó talaj fő jellemzője? A termékenysége, vagyis az, hogy képes a növényeket vízzel és tápanyagokkal együttesen ellátni (talaj, mint élő közeg lételeme a biodiverzitásnak).

Milyen a jó talaj? A jó talaj olyan, mint a jó kenyér – szervesanyag, élő közeg (kovász), porozitás, víztartás –, ha nem vigyázunk rá „zsemlemor-

közeg, egy életközösség – 4000 faj –, melynek megvannak a feltételei, melyet a jó gazda biztosítani tud, biztosítani kell (levegő, lazítás, szervesanyag, víz). A nem megfelelő művelés hatására csökken a talajok szervesanyag-tartalma, a bennük található hasznos élőlények, baktériumok száma, pufferkapacitása, azaz termőképessége.

Talajvíz? A természet legnagyobb (potenciális) víztározója a talaj lehetne! A talajnak ezáltal igen nagy a szerepe lenne a szélsőséges vízháztartási helyzetek kockázatának csökkentésében és káros következményeinek mérséklésében.

Az uniós stratégia is negatívként említi, hogy a „talaj valószínűleg a természet leginkább alulértékelt eleme”. Az egyre inkább városiasodó lakosság gyakran csak „kosz-ként” és korlátlan természeti erőforrásként tekint rá, és gyakran nincs tudatában annak, hogy kulcsfontosságú szerepet tölt be mind a mindennapi életünkben.

Meg kell ismertetni mindenkivel, hogy a talaj biológiai sokfélesége nagyban hozzájárul az emberi egészséghez. A talajgombából származó penicillin felfedezése óta a talajmikrobák által termelt antibiotikumok milliók életét mentették meg. A közelmúltban bizonyos talajbaktériumok áttörést jelentettek bizonyos, igencsak szükséges új antibiotikumok kifejlesztésében. Számos koleszterincsökkentő gyógyszer is talajgombából fejlesztettek ki. Kimutatták, hogy a gyakran egészséges erdei talajon játszó gyermekek immunrendszere erősebb

A talaj szivacszerű funkciójának helyreállítása fellendítheti a tiszta édesvízellátást, és csökkentheti az áradások és aszályok kockázatát, tehát vigyázunk rá.

• SZTAHURA ERZSÉBET/NAK

Öntözési szolgálommal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók

Az öntözési gazdálkodás folytatása érdekében a vízilétesítmény vízjogi engedélyese öntözési szolgálomra jogosult.

Az öntözési szolgálmi jog alapján az érintett ingatlan tulajdonosa, illetve használója köteles túrni, hogy az ingatlanán a termelő a mezőgazdasági tevékenysége folytatásához szükséges öntözést szolgálommal vízilétesítményt létesítsen és üzemeltessen, valamint az ehhez szükséges vízimunkákat elvégezze, illetve az öntözőberendezést átvezesse, ha ez az ingatlan rendelkezésszerű használatát nem zárja ki. Az öntözési szolgálmat a vízügyi hatóság a vízjogi létesítési vagy üzemeltetési engedélyben alapítja, amelyet az ingatlan-nyilvántartásba törtenő bejegyzés érdekében megküldi az ingatlanügyi hatóságnak.

Fontos, hogy az érintett ingatlan tulajdonosát a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás illeti meg. A kártalanítás az ingatlan tulajdonosát egyszeri jelleggel, valamint az igénybevétel időtartamára illeti meg. Annak mértékéről a vízügyi hatóság határozatában rendelkezik.

Az öntözési szolgálom alapítására irányuló kérelem benyújtása előtt a szolgálom alapítását kérelmezőnek egyeztetést kell tartani az érintett ingatlan tulajdonosaival és a földhasználati nyilvántartásba vagy az erdőgazdálkodói nyilvántartásba bejegyzett használóival. Ennek célja, hogy az öntözési szolgálom nyomvonalát úgy határozzák meg, hogy az érintett ingatlan rendelkezésszerű használatát ne zárja ki és kizárólag a szükséges mértékben korlátozza.

Az egyeztetésről készült jegyzőkönyvet az öntözési szolgálom alapítására irányuló kérelemhez kell csatolni. Az egyeztetésen a kérel-

mező meg kell kísérelje a megállapodást az érintettekkel a kivitelezés időpontjáról, a tervezett nyomvonaláról és a kárenyhítő kötelezettségéről. Fontos, hogy az egyeztetésen az érintett ingatlanok tulajdonosai kérhetik a vízilétesítményhez történő csatlakozás biztosítását. Az egyeztetésről szóló meghívót az öntözési szolgálom tervezett nyomvonalával egyetértően az öntözési szolgálom alapítására irányuló kérelemben meg kell indokolni a kérelmező és az érintett ingatlan tulajdonosai és használói által javasolt nyomvonalakra vonatkozó eltérő álláspontokat. Az öntözési szolgálom nyomvonalát az érintett ingatlanoknak – hazai jogszabá-

lyok szerinti – határvonala mentén kell tervezni, kivéve, ha a kérelmező az érintett ingatlan tulajdonosaival és használóival egybehangzóan másképp állapodik meg. Fontos, hogy szóól, kert vagy gyümölcsös művelési ágú ingatlanokon, vagy az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott területen az öntözési szolgálom nyomvonalának átvezetésekor vélelmezni kell, hogy az átvezetés az ingatlan rendelkezésszerű használatát megakadályozza, kivéve, ha az érintett ingatlan tulajdonosai és használói egybehangzóan nyilatkoznak arról, hogy az nem akadályozza a rendelkezésszerű használatot!

Az öntözési szolgálom alapítására irányuló kérelmet benyújtásáról a NAK készített egy útmatatót is, amely a kamara portálján, a „KÉZIKÖNYVEK, TÁJÉKOZTATÓ” menüpont alatt található.

• TASNÁDI GABRIELLA/NAK

tápanyagkörforgást, és lehetővé teszi a szárazföldi életet. E varázsszőnyeg néhány centiméterének előállításához több ezer évet vesz igénybe. ...Ennek a törekeny rétegnek kell majd táplálnia a világ 2050-

földterületnek számító teljes terület aránya tehát egyre csökken. Magyarországon is megfigyelhetők ezek a folyamatok. Az 1960-as években jellemzően 6,5-7 millió hektár feletti mezőgazdasági hasz-

zsa” lesz, s porviharok áldozatává válhat.

Ahhoz, hogy talajunk megfelelő kondícióban biztosíthassa a gazdaságos termesztést feltételeit „etetni” kell. A talaj tehát egy élő

Hazai termékek a fenntartható vidéki gazdaságokért

A hazai termékeknek kiemelt szerepük van, ezért fontos megtalálni a kapcsolatot a termelő és a fogyasztó között. A helyi élelmiszerek megvásárlásával segítjük a hazai gazdaságok gyors piacra jutását, a vidéki lakosság megélhetését és a vidék megtartóerejének biztosítását.

A helyi ellátás tekintetében elengedhetetlen a tradicionális kistermelői tevékenység. Az utóbbi években ugyanis szervesen átalakult a fogyasztói szerkezet, és azon belül felértékelődött az önellátás jelentősége. A magyar termékek helyben történő értékesítésével csökkenthető az áralapok szállítási útja, továbbá a termelő, a feldolgozó és a fogyasztó nemcsak fizikailag van közel egymáshoz, hanem bizalmi viszony is kialakul közöttük. Így a helyben előállított- és feldolgozott termékek vásárlásával a helyi termelőket, élelmiszer-feldolgozókat is segítjük.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) nyolc városban tartott Helyi termék rendezvényt: a tavaszi négy után októberben újabb négy helyszínen, az Agrárminisztérium, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és a Kislépték Egyesület közreműködésével. A rendezvénysorozat előadásai rámutattak arra, hogy növelni kell a helyben termelt innovatív termékek előállítását és a termelők termékeinek a rövid ellátási láncokon keresztüli eladását, legyen az akár regionális-, közösségi értékesítés, vagy jól működő térségi piacok útján. A magyar gazdálkodóknak ország-szerte minőségi, hagyományos ízvilágú, innovatív élelmiszereket, olyan hazai terméket kell kínálniuk, amely megfelel a jelenlegi fogyasztói elvárásoknak.

A helyi termelők hozzájárulnak a kulturális örökség megőrzéséhez,

népszerűsítik a magyar ízeket, a magyar gasztronómiához biztosítják az alapanyagokat, és a fogyasztóknak módjuk van személyes kapcsolatot építeni velük.

A Helyi termék rendezvény záróeseménye keretében novemberben megtartott REL Szervezők Napjának Békéscsaba adott otthont. A REL Szervezők Napja azon szaktanácsadóknak és vidékfejlesztési tanácsadóknak szól, akik a termelőkkel dolgoznak együtt, vagyis támogatják és segítik őket a mindennapokban. Tanácsokkal látják el a kistermelőket többek között jogszabályi, vagy piacra jutási kérdésekben, illetve a feldolgozásban és az üzleti modellek kitalálásában is. Számtalan pozitív jogi változás tör-

tókat, vidékfejlesztőket szólítottunk meg. A NAK a tavaszi rendezvényekhez kapcsolódóan a Jó gyakorlatok és termelői bemutatkozók című kiadványba összegyűjtött több példaértékűen működő gazdaságot, helyi termék-előállítót, valamint az aktuálisan felmerült kérdésekre adott válaszokat. A kiadvány a kamara portáljának szakmai kiadványok aloldaláról letölthető.

A Helyi termék rendezvény záróeseménye keretében novemberben megtartott REL Szervezők Napjának Békéscsaba adott otthont. A REL Szervezők Napja azon szaktanácsadóknak és vidékfejlesztési tanácsadóknak szól, akik a termelőkkel dolgoznak együtt, vagyis támogatják és segítik őket a mindennapokban. Tanácsokkal látják el a kistermelőket többek között jogszabályi, vagy piacra jutási kérdésekben, illetve a feldolgozásban és az üzleti modellek kitalálásában is. Számtalan pozitív jogi változás tör-

ténik jelenleg Magyarországon, melyek a helyi termelőket érintik, ezekről tájékoztatták a tanácsadókat, akik továbbítják a megszerzett ismereteket.

A vidéki gazdálkodás megmaradásához és fenntartásához olyan jogszabályi környezet alakult, amely lehetőség teremt a kis mennyiségű, helyi és hagyományos élelmiszer értékesítésre.

A gazdaságok több lábon állásának elősegítésével, az agroturisztika, egyéb termékek és szolgáltatások diverzifikálásával, a védjegyek használatával elősegíthető a helyi termék értékesítése és piacra jutása. Tudásátadással és iránymutatással pedig olyan innovatív megoldási lehetőségeket, trendeket és eszközöket érhetnek el a helyi gazdaságok, amelyek a helyi termék előállítását segítik és ezáltal azok értékesítési lehetőségei bővülnek.

• SZOMI EDINA/NAK

Változás a kistermelői szabályozásban

A kistermelői rendelet felülvizsgálata már régóta napirenden volt, mivel a jelenlegi szabályozás nem tartalmazta azon kereteket, melyek elősegítik a kisméretű előállítók organikus fejlődését és növekedését.

Sok év előkészítés után novemberben megjelent a régóta várt jogszabály, mely új lendületet adhat a helyi termék-előállításnak. A kis mennyiségű, helyi és marginális élelmiszer-előállítás és értékesítés higiéniai feltételeiről szóló 60/2023. (XI. 15.) AM rendelet – amely november 23-án lépett hatályba – a kis mennyiségű, helyi élelmiszer-előállítás feltételeit könnyíti, ezáltal segítve a hazai kistermelőket és a „kisüzemi” élelmiszer-előállítókat. A kamara Helyi termék rendezvénysorozatának állomásain már első kézből értesülhettek a résztvevők a tervezett változásokról, most cikkünkben összefoglaljuk azokat az újdonságokat, tudnivalókat, amelyekre a rendelet hatályba lépésével figyelniük kell a kis élelmiszer-előállítóknak.

Az új rendelet a kistermelői rendeletet váltja, és legfontosabb változásai, hogy módosul a kistermelői fogalma, aminek köszönhetően ezután már jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet is végezhet kistermelői élelmiszer előállítását. Az értékesítési lehetőségei is bővülnek a kistermelőnek, így már házhozzáállással, csomagküldő kereskedelem, átadópontra vagy automata útján is eljuthatnak a termékek a fogyasztóhoz.

A rendelet két kategóriába sorolja a kistermelőket, attól függően, hogy milyen mennyiségben kíván alapterméket, illetve élelmiszert előállítani a kistermelő.

I. kategóriában a korábbi szabályozás szerinti maximális mennyiségeket állíthatja elő a kistermelő, itt lényegi változások nem történtek.

Vagyis aki nem szeretne ennél többet értékesíteni, maradhat ebben a kategóriában, számukra nincs más teendő.

II. kategóriában a maximális értékesíthető mennyiségek bővültek, és számukra lehetővé válik, hogy hazai előállítású, vásárolt alapanyagokat is felhasználjanak, ezzel együtt viszont több előírásnak kell megfelelniük.

Részleteiben ez úgy néz ki, hogy aki a II. kategóriát választja többet értékesíthet, de bővített higiéniai követelményeket ír elő számukra a rendelet, például egyszerűsített HACCP dokumentációt kell vezetniük (a helyes higiéniai gyakorlatokra és a HACCP-elveken alapuló eljárásokra kiterjedő élelmiszer-biztonsági irányítási rendszerek végrehajtásáról és ezen belül a rendszer egyes élelmiszer-vállalkozásokon belüli végrehajtásának megkönnyítéséről/rugalmasságáról szóló 2022/C 355/01 bizottsági közlemény II. melléklet 3.2. pontja szerinti egyszerűsített HACCP-alapú eljárás dokumentációja). Mikrobiológiai vizsgálatra is szükség van ezentúl a közvetlen fogyasztásra szánt állati eredetű és a nem állati eredetű élelmiszerek

esetében. Valamint előírja a II. kategória számára az élelmiszer-vállalkozás működéséhez szükséges szakképesítésekről szóló 34/2018. (XII. 3.) AM rendelet alapján legalább a mikro-vállalkozásokra előírt képzés megszerzését, amelyet a rendelet hatálybalépésétől számított egy éven belül kell teljesíteni.

Ismét lehetővé válik a kiskapacitású vágóhidak működtetése és igénybevétele, valamint a mobil vadfeldolgozó létesítmény üzemeltetésére vonatkozó szabályozás is ebben a rendeletben kapott helyet.

További újdonságok a rendeletben, hogy megfelelő higiéniai feltételek rendelkezésre állása esetén darált- és előkészített hús előállítása és forgalmazása is lehetővé válik, és kiegészül az adományozás céljából, kiskereskedelemben történő friss hús lefagyasztására vonatkozó rendelkezésekkel, valamint a vadhús feldolgozásának lehetőségével.

A rendelet hatálybalépésével együtt a korábbi kistermelői rendelet (52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet) hatályát veszti.

• TÓSZEGI-FAGGYAS KATALIN / NAK

Jövő év január elsejétől indul DRS rendszer

Megjelent a 450/2023. (X. 4.) Korm. rendelet a visszaváltási díj megállapításának és alkalmazásának, valamint a visszaváltási díjas termék forgalmazásának szabályairól, így januártól hazánkban is életbe lép a 0,1-3 literig terjedő fém, műanyag és üveg italcsomagolások kötelező visszaváltási rendszere.

A fogyasztók a visszaváltási díj miatt magasabb árakkal találkozhatnak majd a boltokban, azonban a visszaváltást követően ezt a díjat több módon is visszakaphatják. Ez az összeg nem a gyártóhoz, forgalmazóhoz kerül, hanem a hatékonyabb, fenntarthatóbb hulladékkezelés megvalósítását szolgálja. A visszaváltási díj minden, 2024. január elseje után gyártott nem újrahasználatos és újrahasználatos 0,1-3 liter űrtartalmú fém, üveg és műanyag italpalackokra vonatkozik, amelybe fogyasztásra kész vagy koncentrátum italterméket csomagolnak és átesett a MOHU termékregisztrációján, megfelelő logóval és új GTIN számmal rendelkeznek. 2024. június 30-ig forgalomba hozhatóak a logó és új GTIN-nel nem rendelkező termékek, de nem lesznek visszaválthatóak.

2024. július 1-től viszont minden italpalackra kötelező a visszaváltási rendszer – kivéve a tejet és a tejalapú italokat, a csekély kibocsátókat (évi 5000 db italcsomagolás) és a speciális alakú italtermékek csomagolását.

A termékregisztráció mellett a termék mintáit a koncessziós társaságnak be kell küldeni, ahol megvizsgálják, hogy az megfelel-e a megadott paramétereknek. A nem újrahasználatos csomagolásba csomagoló gyártókat ezek mellett csat-

lakozi díj, szolgáltatási díj, visszaváltási díj (50 Ft) és adatszolgáltatási kötelezettség terheli.

Az újrahasználatos csomagolásba csomagolók csatlakozási és szolgáltatási díj fizetésére és adatszolgáltatásra kötelezettek.

A díjakat a jogszabály szerint november 30-ig kell kihirdetni.

A fogyasztókat érintő legnagyobb újdonság, hogy a nem újrahasználatos csomagolások esetében is visszaváltási díjjal növelten tudják megvásárolni a termékeket. A díj

mértéke palackonként 50 forint lesz. Az újrahasználatos csomagolások esetén a díj mértékét a gyártó fogja meghatározni.

A rendszert működtető MOHU országos lefedettségű automata, illetve kézi visszaváltási hálózatot alakít ki. A visszaváltás az új vonalkódok leolvasásán és a termék fizikai paraméterein alapul, így fontos, hogy ne nyomjuk össze a palackot, mivel az automaták csak ép, eredeti alakú, vonalkódú termékeket fogadnak el.

Tegyük együtt környezetünk megóvása érdekében!

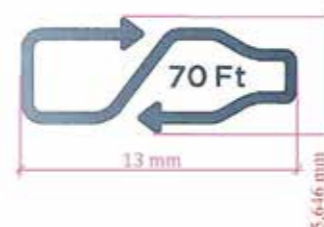
• KÖBLI BRIGITTA/NAK

A kötelező visszaváltási díjjal érintett nem újrahasználatos (egyutas) palackokon megjelenő jelölés:

A nem újrahasználatos (egyutas), kötelező visszaváltási díjas termék esetén alkalmazandó

Az újrahasználatos (többutas) termékekhez kapcsolódó ábrán feltüntetett összeg minta, a gyártó által meghatározott, adott termékre vonatkozó visszaváltási díj összege alkalmazandó.

Ne feledje adatszolgáltatását! - eGN

Egyes támogatások esetében elvárt a gazdálkodási napló vezetése, s ez alapján január 31-ig az adatszolgáltatások megtétele. Idén azonban változott a gazdálkodási napló formanyomtatványa és az adatszolgáltatás rendje.

Az új gazdálkodási napló – eGN – a Nébih honlapján érhető el. Az új napló ez évben papír alapon és elektronikus úton is vezethető a kitöltési útmutatókban foglaltaknak megfelelően. Az elektronikus formátumú vezetéssel a gazdálkodók teljesítik is adatszolgáltatásukat. A 2023. évre vonatkozó, papír alapon vezetett gazdálkodási naplót legkésőbb 2024. január

31-ig a NÉBIH elektronikus gazdálkodási napló (eGN) felületén is rögzíteni kell és be kell nyújtani.

Az érintett Vidékfejlesztési támogatások esetében azonban figyelni kell arra, hogy az EK benyújtási időszak utolsó napját – azaz 2023. június 9-ét megelőző időszakban a Magyar Államkincstár honlapján közzétett gazdálkodási napló vezetése szükséges az eddig megszokott módon.

2023. évi egységes kérelem benyújtási időszakának utolsó napjától, vagyis 2023. június 10-től már az új – minden Agro-ökológiai programban résztvevő –, NÉBIH honlapján közzétett gazdálkodási napló nyomtatvány vezetése elvárt.

Adatszolgáltatás tekintetében érintettek különösen a VPAKG/ÖKO, a Natura2000 gyp és az

Agro-ökológiai támogatást igénylő gazdálkodók. Az adatszolgáltatás elmaradása egyes támogatások esetében a teljes, vagy a részösszeg elvesztését is jelentheti. A napló vezetésére kötelezettek köre ennél szélesebb, így érdemes áttekinteni kötelezettségeinket.

• NAK / SZTAHURA ERZSÉBET

NAK SZÁNTÓFÖLDI NAPOK ÉS AGRÁRGÉPSHOW

MEZŐFALVA 2024. június 5-6.

JÖN AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB SZÁNTÓFÖLDI RENDEZVÉNYE

A rendezvény részleteiről a <https://www.szantofoldinapok.hu/> oldalon tájékozódhat.

Interjú Nyitrai Zsolttal, Orbán Viktor főtanácsadójával

Nekünk Magyarország és a magyar emberek érdeke az első

– Miben látja a gazdákkal történő együttműködés fontosságát?

– Az elmúlt években a gazdák megmutatták, hogy bármilyen nehézség is jöjjön, számíthatunk rájuk. Mindenekelőtt köszönettel és hálával tartozunk nekik, hogy minden nap biztonságos és jó minőségű élelmiszer kerülhet az emberek, családok asztalára. A magyar gazdák a koronavírus, valamint a tavalyi rendkívüli aszály idején sem álltak le, a feladataikat elvégezték amellett, hogy mindennapjaikat a háború, az elhibázott brüsszeli szankciók és a megemelkedett energiaárak is nehezítették. A környezeti hatások és a külső tényezők mellett, a hazai baloldali politika támadásaival is szembe kellett nézniük, hiszen Márki-Zay Péter, a baloldal korábbi miniszterelnök-jelöltje földadót vezetett be saját településén és más baloldali vezetőségű települések is ugyanezt tervezték. Magyarország Kormánya ezért is támogatta a NAK valamint a MAGOSZ által indított petíciót, amely a földadó megszüntetése érdekében indítottak. A petíciót rövid idő alatt több mint 120 ezren írták alá, amelyet a kormányzat nem hagyhatott figyelmen kívül, ezért a gazdaszervezetekkel közösen megalkottuk azt a törvénymódosító javaslatot, amely megtiltja az önkormányzatok számára, hogy a jövőben megadóztassák a termőföldet. Köszönet az együttműködésért Nagy István miniszternek, valamint Jakab István és Győrffy Balázs elnököknek. De amint megoldunk egy kérdést, máris egy újjal találunk szembe magunkat, ez pedig az ukrán gabona és az ukrán mezőgazdasági termékek kérdése. Szeptember 15-én Brüsszelben döntöttek arról, hogy nem hosszabítják meg az ukrán gabona behozatali tilalmát. Az átgondolatlan, elhibázott brüsszeli intézkedések miatt tavaly nyár óta beáramló – tervezetlen Afrikába menő, de mégis a régióknban ragadó – ukrán gabona komoly problémákat okozott hazánk és az Ukrajnával határos másik

frontországokban. Ezt nem hagyhatuk szó nélkül, ezért nemzeti hatáskörben megtiltottuk az ukrán gabona behozatalát és ki is terjesztettük egy szélesebb termékkörre.

Magyarország Kormányának talán legfontosabb szövetségesei a magyar gazdák. Éppen ezért kéréseiket mindig meghallgatjuk és igyekszünk számukra mielőbbi segítséget nyújtani. Lehetőségeinkhez képest anyagilag és eszközökkel is segítjük a gazdaszervezetek működését. Mindannyian emlékszünk azokra az időszakokra, amikor állandószultak a gazdatüntetések. A 2010 előtt baloldali kormányok nem képviselték a gazdák érdekeit. Gyurcsányék eladták volna a magyar földet a külföldieknek, és kiárusították az élelmiszeripart. Azon dolgozunk, hogy ez a sötét időszak soha többé ne nehezítse a gazdák életét. Tudjuk, hogy sok még az előttünk álló feladat, de jó érzés, hogy számíthatunk egymásra. Mi kiállunk a magyar gazdák érdekeiért.

– A veszélyek korában élünk, több háború is dúl a világban. Mit tesz a kormány ebben a helyzetben, hogy megvédje a magyar embereket?

– A háborúk és az elhibázott szankciós politika negatív hatásait sajnos a bőrünkön érezzük. Brüsszel tovább erőlteti a háborúpárti, szankciópárti és migrációpárti politikáját, és egyre erőteljesebben akar bele szólni a gazdaságpolitikába is. Bele akarnak rángatni minket a háborúba, még több pénzt akarnak küldeni az ukrainai háború támogatására, kötelező migránskvótákat és migránsgettókat próbálnak ránk kényszeríteni. Az eddig elért közös eredményeinket azonban nem hagyhatjuk veszni. Magyarország Kormánya megvédi a magyar családokat, a munkahelyeket, a nyugdíjakat, és továbbra is fenntartja a rezsi-védelmet, amely havonta átlagosan 181 ezer forinttal csökkenti a családok energiaszámláit. A kamatstop egy olyan intézkedés, amely 300 ezer családot és majdnem 30 ezer vállalkozást véd a háború miatt

megemelkedett banki kamatoktól. A növekvő élelmiszerárak miatt két újabb intézkedést is hoztunk, hogy megakadályozzuk a multikat az indokolatlan áremelésekben. Bevezettük a kötelező akciózást, amelynek köszönhetően a nagy árbevételű kereskedők 20 termék kategóriában, így például a baromfi, a tej és a kenyér esetében kötelesek legalább 15 százalékkal olcsóbban kínálni egy-egy terméket. Az árak

alakulásának követhetősége érdekében pedig július 1-jén elindítottuk az online árfigyelőt is, amely 62 élelmiszer termékcsoporthoz teszi lehetővé a fogyasztói árak átlátható összehasonlítását. A rendszer bevezetésével nemcsak fokozzuk a piaci versenyt a hazai kiskereskedelmi szektorban, hanem a családokat is megvédjük az árspekulációnktól. Azt is sikerként könyvelhetjük el, hogy ígéretünkhöz híven év végére egyszámjegyű lett az infláció.

Így 2023 a háborús infláció letörésének, 2024 pedig a gazdasági növekedésnek az éve lesz.

– A Nemzeti Konzultációt is a Brüsszellel fennálló vita miatt indították?

– Magyarország Kormánya működését a párbeszédre alapozza. A kormány ezért indította a mostani, már a 16. nemzeti konzultációt, mert Brüsszel több fontos ügyben megtámadta Magyarországot. Azt

akarja elérni, hogy töröljék el a rezsivédelmet, a kamatstopot és az extraprofitadót. Az Európai Bizottság szerint az energiatámogatási intézkedéseket fokozatosan meg kell szüntetni. Az energiaválság idején éppen azt a rezsi-támogatást akarja eltörölni, amelynek köszönhetően Európában Magyarországon a legalacsonyabb a lakossági gáz és áram ára. Brüsszel megszüntetné a hazai extraprofitadót is. Ezt azokra a nagyvállalatokra

vetettük ki, amelyek a járvány és a háborús válság idején jelentős extraprofitot halmoztak fel, és ebből a pénzből tudjuk finanszírozni a rezsivédelmet. A nemzeti konzultációban mindenki elmondhatja a véleményét a mostani brüsszeli vezetés politikájáról. Arra buzdítok mindenkit, hogy éljen ezzel a lehetőséggel, és töltsék ki a nemzeti konzultációt, hogy a magyar emberek hangja és akarata eljuthasson Brüsszelig!

– Hogyan támogatja a kormány a családokat?

– A kormány családpolitikája szerint, ha van gyerek, van jövő, ha nincs gyerek, nincs jövő. Ezért 2024. január 1-jével bevezetjük azt az új támogatási formát, ami a régi városi CSOK-ot váltja. A CSOK Plusz egy rendkívül kedvezményes, államilag támogatott hitel, amelyet a gyermekvállalást tervező, vagy meglévő gyermek mellett újabb gyermeket vállaló családok tudnak igénybe venni az első közös otthon vásárlásához vagy bővítéséhez, vagy nagyobb közös otthon vásárlásához. A CSOK Plusz 15, 30 vagy akár 50 millió forint összegben is igényelhető, fix 3%-os kamattal. A vágyott gyermekek megérkezését további kedvezményekkel segítjük, így az első gyermek érkezésekor a szülők egy évig szüneteltethetik a hitel törlesztését, a második és minden további baba után pedig 10-10 millió forinttal csökken a hiteltartozás.

– Manapság egyre többet hallani a Gondosóróról. Hogy működik ez a szolgáltatás?

– Sok idős ember él egyedül, távol a szeretteitől, akik nap, mint nap aggódnak értük. Magyarország Kormánya ezért vezette be az ingyenes Gondosóra programot, amely egy 0-24 órás diszpécser szolgálathoz kapcsolt szolgáltatás. Minden 65 év feletti, otthonában élő magyar állampolgár igénybe veheti. A programra regisztrálni lehet telefonon a +36 1 445 0080-as telefonszámon és a www.gondosora.hu oldalon is. A program a regisztráció után is ingyenes, tehát a szolgáltatásért sem kell fizetni. Ez egy jó példa a szolgáltató állam működésére.

A 2024-es esztendőre jó egészséget és eredményes munkát kívánok a gazdálkodóknak, a NAK, valamint a MAGOSZ minden munkatársának!

Megtisztelő számonra, hogy számíthatunk egymásra!

Sertéságazat: eredménye kell legyen!

Az év elején, de még a nyár folyamán is többen cikkeztek arról, hogy a sertésstartás lehet a 2023-as év nyertese. Ha csupán az élőállat felvásárlási árat nézzük ez igaz is lehetne, de a helyzet jóval összetettebb és ha a rész helyett az egészet nézzük, az ágazat kevés szereplője érezheti magát nyertesnek.

Az idei év egyértelműen kivételes a magyar mezőgazdaságban: más évekkel ellentétben a növénytermesztők helyett az állattartók vannak jobb, jobban mondván kevésbé rossz helyzetben. Az állattartó gazdaságok számára a jelenlegi alacsony gabonaárakat akár életmentőnek is mondhatjuk, hiszen tavaly csak nagyon magas árakon tudták az állataik takarmányozásához szükséges alapanyagokat beszerezni. A különböző termelési költségek (energia, üzemanyag, munkaerő) növekedése az állattartó gazdasá-

gokat sem kímélte. A takarmányozási költségek – a korábban beszerzett készletek kimerülésével – az év végére csökkentek le, ami javítja az állattartók pozícióit, különösen az elmúlt évek alapján erre legjobban rászoruló sertéságazatban.

Az elmúlt évek csökkenő állatlétszámai már a takarmánygyártásra is elkezdtek visszahatni: a magyar takarmányipar a kilencvenes évekhez képest majdnem harmadára esett vissza, a csökkenő tendencia pedig már Európa-szerte megfigyelhető. Az állományok nem csak

Magyarországon, hanem az egész Európai Unióban csökkennek és minden jel és előrejelzés arra mutat, hogy a visszaesés az előttünk álló években is folytatódik majd. A legnagyobb csökkenés a sertésállományokban volt: az elmúlt évek piaci folyamatai, az afrikai sertéspestis terjedése és az irreális európai állatlétszámok a sertésstartási kedv zuhanását eredményezték nemcsak nálunk, de az EU-ban is. Nemcsak a hízóállomány, de a tenyészállatok száma is csökken, ami tartós negatív trendet jelez. Hazánkban a legutóbbi

számlálás szerint alig van 2,5 millió felett az állomány, a vágásszám is valószínűleg 4,2 millió alatt marad idén. Az ágazatban egyre látványosabban folytatódik a koncentráció, de a kieső telepek helyett szerencsére modern telepek átadójára is sor kerül.

A sertés felvásárlási árak egész évben a – hazai piacon még referenciának számító, de a valós piaci helyzetet egyre ritkábban tükröző – német ZMP árat követték (sőt, általában meg is haladták), így az év nagy részében 2 EUR/hasított kg és afeletti, rekord felvásárlási árak érvényesültek a szerződéses kapcsolatokban. A hazai szabadpiaci árak pedig bizonyos esetekben ennél is magasabbak voltak, hiszen tartósan keresleti pozíció alakult ki. Nemcsak Európában, de hazánkban is exportpiacra rendelkező feldolgo-

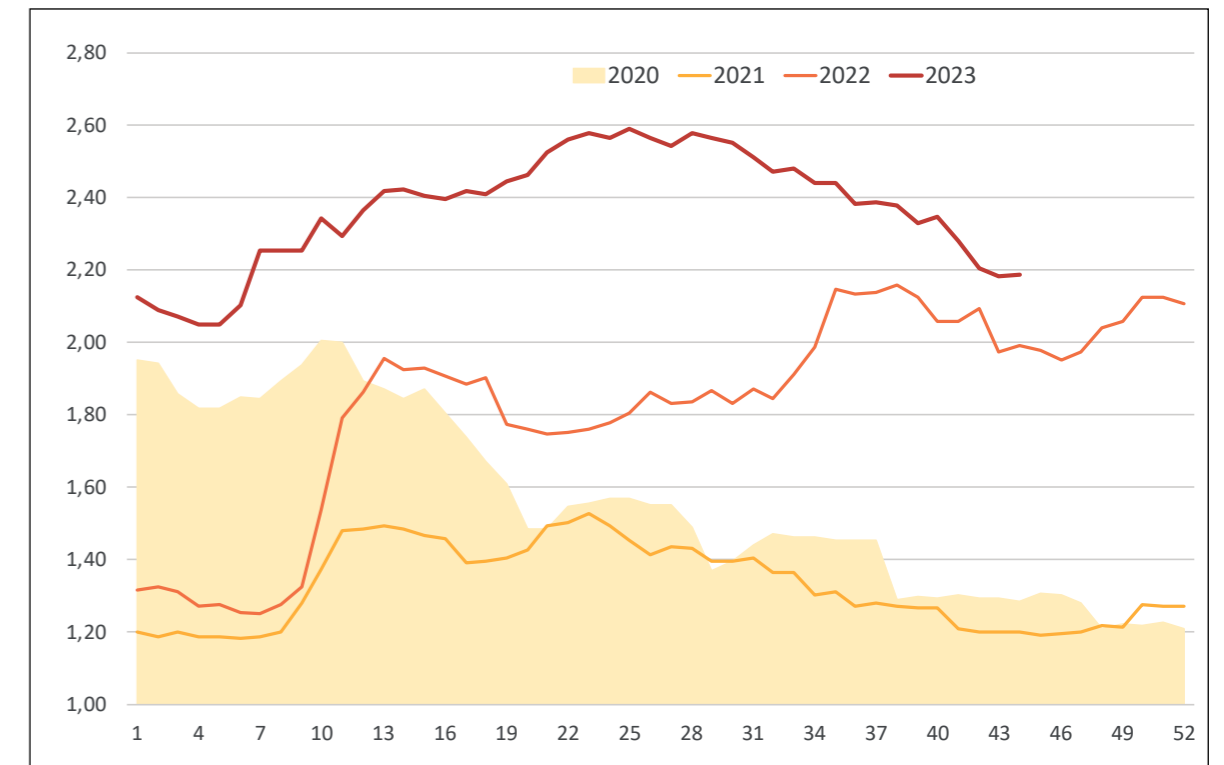
zók a kevés sertés miatt nem is tudnak teljes kapacitáson működni. A szerződéses kapcsolatoknak viszont nem tesz jót az a folyamat, hogy a szabadpiaci ár magasabb, mint a vágóhidak valós termelői háttérét biztosító szerződéssel rendelkezők.

Néhány hete már megkezdődtek a tárgyalások a termelők és a feldolgozók között a jövő évi partnerkapcsolatokról. Azt gondolom, amennyiben a szereplők (különösen is a feldolgozók) nem tesznek gesztusokat szerződött partnereik felé, tovább fognak romlani a kapcsolatok a termékpálya két láncszeme között. Nehéz lesz, mert a feldolgozók (különösen a kisebb vágócégek) présben vannak, hónapról-hónapra óriási veszteségeket kénytelenek elkönyvelni. A magas alapanyagár és a kereskedelem felé alacsony beszállítói árak két oldalról szorítják őket, ráadásul a magas infláció és az exportpiacok gyengülései miatt visszafogott volt idén a termékek kereslete is.

A magas élősertés és más inputárak az elmúlt évben nem voltak teljes mértékben érvényesíthetőek. Sok kis- és közepes üzem veszteséges, többen (köztük régi, stabil szereplők) szüntetik be vagy szervezik át tevékenységüket. Égetően szükséges ezen cégek likviditási problémáinak megoldása, helyzethez való alkalmazkodásuk segítése.

Tarthatatlan az az állapot is, hogy míg a fogyasztónak (aki az inflációs környezetben jobban meggondolja mire és mennyit költ) olcsóbb terméket akarunk adni, közben a termelési költségeken sem az állattartásban, sem a feldolgozásban nem tudunk faragni.

Az említett, nehéz helyzetben lévő feldolgozó szegmens magas energia és élömunka-igényű folyamatok során készíti el azon termékeiket, melyeket a kiskereskedelmen keresztül juttat el a fogyasztókhoz. Döntő módon olyan alapanyagokat dolgoznak fel, amelyek esetében az inputot jelentő állatot (sertést) Magyarországon nevelték fel, döntő módon szintén hazai takarmánybá-

Vágósertések árának alakulása Magyarországon 2020-2023 (EUR/kg, E kategória, hasított hideg súly)

zison. Kijelenthető tehát, hogy termékeik elkészülését egy-másfél év hazai tőke- és munkabefektetés teszi lehetővé.

E termékek kiskereskedelemben töltött ideje ugyanakkor nagyságrendileg kevesebb, mint az élőállat-előállítás, -vágás és élelmiszerfeldolgozás folyamata. Gyakorlatilag a legtöbb termék a beszállítók felé történő (30 napos) fizetési határidőn belül – pár naptól néhány hétig terjedő idő alatt – eljut a fogyasztóhoz. Sajnos a befektetett munkával és kockázatokkal a legkevésbé sincsenek összhangban a termékpályán az egyes szegmensekben rákódó árrések.

Az elmúlt évek eseményeinek hatására és a nemzetközi kiskereskedelmi láncok pozícióinak köszönhetően az ágazaton belüli jövedelemelosztás olyan mértékben torzult, amely veszélybe sodorja az ágazat hosszú távú fenntartását.

A fizetési határidők korábbi kormányzati szabályozása jelentős lépést jelentett annak érdekében, hogy ne a termelők és az élelmiszeripar finanszírozzák a teljes termékpályát (illetve más termékek készleteit) de még a jelenlegi helyzetben is érvényes – hogy bár a korábbiaknál jelentősen alacsonyabb mértékben, de bizonyos esetekben az élelmiszeripar finanszírozza a kiskereske-

delmi tevékenységet (közte a vegyipari, műszaki és egyéb iparági tartós termékek készletét a „vegyes” kereskedelemben).

Gazdasági kockázatok szempontjából nonszensz ez a gyakorlat, hiszen a kereskedő a rövid szavatosságú termékek esetében már megkapta az árrésével növelt ellenértéket a termékért, amikor azt még ki sem fizette a beszállítójának, a beszállító pedig a lánc elején lévő termelőnek.

Ennek egyik folyamánya, hogy az állattartói kör még az élelmiszeriparnál is nehezebben képes költségnövekedéseit érvényesíteni, amely miatt tartósan, áthúzódóan veszteséges. Ez a pozíció az egyik oka a hazai állattartási kedv csökkenésének és az állattartói kör, valamint az állatállomány leépülésének. Ez egy évtizedek óta tartó folyamat, amelynek eredményeként a sertéságazatban már nem önálló Magyarországon.

Fentiekén túl az árstopp időszakának szomorú tapasztalata, hogy a kereskedelem nem is lojális a beszállítóhoz: az árstoppal érintett termékek tekintetében drasztikusan megemelkedett az import-termékek aránya. Az árcsökkenésből eredő kiesés tovább lett hátrítva a feldolgozókra vagy más termékek által a fogyasztókra. Az exportálni nem

tudó feldolgozók jelentős része már ebben az időszakban veszteséges volt, vagy tevékenységük visszafogására kényszerültek, különösen is azért, mert inputköltségeik (élőállatár, energia) is ebben az időszakban emelkedtek meg.

A jövedelem termékpályán belüli megosztása hosszú idő óta aránytalan, de az elmúlt öt év eseményei tovább borították az egyensúlyt. Nincs összhangban, sőt totálisan megfordult a termékek előállítása érdekében vállalt kötelezettségek és kockázatok mértéke a láncban szereplők által realizált haszonnal, illetve a termékekre rakódó árréssekkel. Megfontolandó gondolat lehet akár a tisztességes árrés mértékének szabályozása az élelmiszerek esetében az élelmiszer-termékpályán történő korrekt jövedelemelosztás és a fogyasztók érdekeinek védelme, valamint az élelmiszerinfláció visszafogása érdekében.

Nem akarok ünnepreöntő lenni, de még nem csaphatunk a levegőbe, amíg a termékpálya egyik vagy másik szereplője tartósan veszteséges. Bizakodó vagyok viszont, mert a NAK-nál – társszervezeteinkkel közösen – a kincstári optimizmus helyett a fenti problémák megoldására törekszünk és ennek előbb vagy utóbb eredménye kell legyen.

• DÜL ÜDŐ/NAK

Jelentős fejlődésen ment keresztül a hazai kisüzemi és kézműves sajt készítés

Több mint 100 évvel az első magyar sajtverseny után, a Magyar Sajt készítőik Egyesülete 2013-ban rendezte meg először a Magyar Sajtmustrát.

Etyek 2023. szeptember végén már a 11. Magyar Sajtmustrának adott otthont. Az elmúlt évtized alatt a sajt készítés sokat fejlődött, a mustra mára a magyar kisüzemi és kézműves sajtok legnagyobb megmérettetésévé vált. Az idei versenyre 161 nevezés érkezett, amelyek között 4 arany, 19 ezüst és 20 bronzéremmel díjazta a zsűri a legjobb sajtokat és készítőket. A zsűri munkájában a külföldi szakértők mellett a hazai képzéseken oklevelet szerzett bírálók is részt vettek.

A versenyen jól követhető volt a hazai kisüzemi és kézműves sajt készítés fejlődése. Amíg a sajtmustra első éveiben a rövid érlelési idejű friss sajtok domináltak, most már sokkal több gazdag és változatos ízvilágú, hosszabb érlelésű, magas hozzáadott értéket képviselő terméket láthattunk és kóstolhattunk. Hogy valaki ilyen sajtokat készíthesen, az nem egyszerűen a sajt készítő szándékán és döntésén múlik, komoly tudásra és gyakorlatra van hozzá szükség.

A szükséges tudás megszerzésére a hazai sajt készítőik egy része több évet áldozott, a hosszú tanulási folyamat eredménye mostanra már beérett, az idei sajtmustrán bemutatott sajtok ezt egyértelműen igazolták. Az alapismeretek megszerzésére és bővítésére lehetőség volt a hazai képzési központokban. Az elmúlt évtizedek alatt a magyar nagyüzemi sajtgyártás fokozatosan az olcsó tömegtermékekre szűkült, amelyet sajnos lekötött az oktatás is, ezért a magasabb szintű ismeretek megszerzéséhez a hazai iskola rendszer már nem biztosított lehetőséget. Ahhoz a középkori gyakorlatokhoz hasonlóan külföldre kellett menni, vagy ide kellett hívni a külföldi mestereket. A kamara az elmúlt

évek során kezdeményező szerepet vállalt a versenyképes szaktudás megszerzése érdekében. Több mint 200 fő vett részt a Magyar Tejgazdasági és Kísérleti Intézet mosonmagyaróvári tanüzemében megvalósított képzéseken, és mintegy 40 fő jutott el franciaországi tanulmányutakra a kamara szervezésében és támogatásával. Ezek a programok szervesen illeszkednek a Magyar Sajt készítőik Egyesülete által szervezett oktatásokhoz és nemzetközi szakértői látogatásokhoz. A megvalósult programoknak köszönhetően kialakult azoknak a felkészült kisüzemi és kézműves sajt készítőnek a köre, akik már nemcsak a megszerzett tudás felhasználásához, hanem a tudás átadásához szükséges képességekkel is rendelkeznek.

A kamara és a Magyar Sajt készítőik Egyesülete közös szervezésében 2019-ben sajt bíráló képzés indult, ahol a résztvevők a sajtversenyekre benevezett sajtok minősítéséhez szükséges ismereteket sajátították el. Még abban az évben átvehette oklevelét az első 25 független sajt bíráló, akik nem feltétlenül sajt készítő, inkább a sajtok iránt elkötelezett fiatalok.

Az idei sajtmustra programja egy szakmai konferenciából és a sajtversenyből állt. A sajt minősítése az új magyar sajt bírálói rendszer szerint történt, ami illeszkedve a nemzetközi gyakorlatokhoz, egy fogyasztóközpontú, érzékszervi bírálaton alapuló pontozási rendszert jelent.

Az idei sajtmustra újdonsága a magyar sajtasztal volt, ahol kiállításra kerültek a nevezett sajtok. Hogy valóban kiválóak a magyar kisüzemi és kézműves sajtok, azt a jelenlévő hazai és külföldi szakértők véleménye is alátámasztotta. Hogy van igény a minőségi sajtok iránt, az a kiskereskedelmi láncok nemzetközi

kínálatából egyértelműen látszik. Ezek között a hazai kisüzemi és kézműves sajtoknak is helye lehetne.

A Sajt készítőik Egyesületének stratégiai célja, hogy a magyar sajtok ismertsége növekedjen a fogyasztók körében. Ezt a sajt készítőik képzése, a sajt bírálói rendszer további fejlesztése és a fogyasztói szemléletformálás útján kívánja az egyesület elérni. Ez utóbbi területen még sok a tennivaló. Hogy a fogyasztók minél szélesebb köre ismerje meg a jó minőségű hazai kisüzemi és kézműves sajtokat, még sokat kell tenni. Ehhez több együttműködésre lenne szükség. Hogy a vendégek vagy vásárlók az éttermekben, szálláshelyeken, sőt akár a boltokban is találkozhassanak ezekkel a sajtokkal, szükséges a sajt készítő, a vendéglátóipari és kiskereskedelmi szereplők összefogása.

A kamara továbbra is igyekszik minél többet tenni a hazai kisüzemi és kézműves sajt készítőik boldogulása és általánosan a magyar sajt kultúra fejlesztése érdekében.

• VADÁSZ SÁNDOR/NAK

Díjazták az év gluténmentes kenyerét és péksüteményeit

A Magyarok Kenyere programhoz kapcsolódóan idén második alkalommal rendezte meg a gluténmentes kenyerek és péksütemények versenyét a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Magyar Cöliákia Egyesület és az AMUREX GM Hungary Kft.

A kezdeményezés célja változatlan: felhívni a figyelmet a speciális étrendet követő, lisztérzékenységgel élők igényeire és elősegíteni a gluténmentes termékekkel kapcsolatos innovációt.

Az idei verseny Nagy István, agrárminiszter védnöksége mellett indult el, a zsűri elnöke Badakné dr. Kerti Katalin, egyetemi docens, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem tanszékvezetője volt.

A verseny mögött létrejött szakmai együttműködést tovább segítve a díjátadó ünnepségen Györffy Balázs, a NAK elnöke bejelentette: a NAK megalakítja a gluténmentes munkacsoportját, amelynek célja elősegíteni a gluténmentes termékekkel kapcsolatos innovációt, emellett megoldást keresni az ágazatban felmerülő problémákra, kihívásokra.

A szakmai együttműködés sikerét mutatja, hogy a résztvevők a

Magyarok Kenyere programhoz kapcsolódóan már az első alkalommal adománygyűjtést kezdeményeztek. A versenyzők tavaly több mint egy tonna gluténmentes lisztet ajánlottak fel a program számára, melyet liszt, kenyér és pékáru formájában kaptak meg a szükséges szennvedő, lisztérzékenységekben érintett családok. A gluténmentes termékek adománygyűjtése a 2023. évben is folytatódik.

Az év gluténmentes verseny elismeréseit Györffy Balázs, a NAK elnöke, Felkai Beáta Olga, az Agrárminisztérium élelmiszeriparért és kereskedelempolitikáért felelős helyettes államtitkára és Cseh Tibor András, a MAGOSZ főtájtára, Szabolcs Péter, az AMUREX GM Kft. ügyvezetője, valamint Koltai Tünde, a Magyar Cöliákia Egyesület elnöke adta át.

• HORVÁTH VIVIEN/NAK

A 2023 Gluténmentes verseny díjazottjai

A 2023 Gluténmentes Friss Kenyér verseny díjazottjai:

1. helyezett: Greenpass Kft. Free Pékség – K1 kovászos kenyér
2. helyezett: Szafi Products Kft. – kovászos vekni
3. helyezett: Magyar Gluténmentes Pékség Kft. – teljes kiőrlésű kovászos kenyér

A 2023 Gluténmentes Töltött Péksütemény verseny díjazottjai:

1. helyezett: Becker és M Kft. – fahéjas babka
2. helyezett: Greenpass Kft. Free Pékség – leveles szilvás papucs
3. helyezett: Szafi Products Kft. – beszteceri szilvás levél

A 2023 Gluténmentes Töltetlen Péksütemény verseny díjazottjai:

1. helyezett: Lavina Kft. – No-no magvas szendvicsalap
2. helyezett: Szafi Products Kft. – bécsi sajtos-tökmagvas szendvicsalap
3. helyezett: Magyar Gluténmentes Pékség Kft. – kelt tésztás kakaós csiga

MAGOSZ Innovációs Különdíj:

Greenpass Kft. Free Pékség – K1 kovászos kenyér.

A versenyt támogatta a Hunorganic Kft., az Iresk Stamag Kft., Csak a Mentés.hu, valamint a Közért+ Zrt.

Az EPR adatszolgáltatás alapjai

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer működésének részletes szabályairól szóló 80/2023. (III.14.)

Kormányrendelet értelmében a csomagolást végző, körforgásos terméket használó gyártók első adatszolgáltatási határideje 2023. október 20-a volt.

Az EPR rendelet nem tesz különbséget vállalkozási formák és gazdasági méretek között, tehát minden vállalkozás (ideértve az östermelőket, kistermelőket, ÖCSG-eket, a mikro-, kis és közepes méretű vállalkozásokat, a nagyvállalatokat, illetve a nagykereskedőket), amely csomagolást végez – fogyasztói, gyűjtő, valamint szállítási csomagolási formákat – az EPR rendelet hatálya alá tartozik.

Az EPR rendelet alapján minden kötelezettnek negyedévente, a tárgynegyedét követő hónap 20. napjáig az országos hulladékgazdálkodási hatóság részére adatot kell szolgáltatnia.

Tagjaink adminisztrációs kötelezettségének azonosítása érdekében összeállított gyakran ismételt kérdésekre adott válaszokat az alábbi linken érke el: https://www.nak.hu/images/2023/ELIP/5.Elelmiszerfeldolgozasvertikalis/2.Feldolgozascsomagolas/Hulladek_GYIK.pdfAz EPR adatszolgáltatási és díjfizetési kötelezettség esetei:

Hazai beszerzés esetén a megvásárolt alapanyag csomagolása alapján keletkezett EPR kötelezettség az eladó terhel. Import beszerzés esetén viszont – mint első hazai forgalomba hozót – a vevő válik kötelezetté.

Hazai beszerzés esetén a megvásárolt csomagolószerszám csomagolása kerül EPR kötelezettség alá, amely a csomagolószerszám gyártóra hárul. Import beszerzés esetén viszont – mint első hazai forgalomba hozót – a vevő válik kötelezetté, de csak a megvásárolt csomagolószerszám csomagolására való tekintettel. A beszerzett csomagolószerszám csomagolására történő felhasználását követően akkor válik EPR kötelezetté, amikor a csomagolt terméket értékesíti.

A csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről szóló 442/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet három csomagolási formát sorol fel a kötelezettség tekintetében:

a) a fogyasztói vagy elsődleges csomagolás, amely értékesítési egységet képez a fogyasztó számára az értékesítés helyszínén;

b) a gyűjtő- vagy másodlagos csomagolás, amely az értékesítés helyszínén meghatározott számú értékesítési egységet foglal magában, ha ezeket az egységeket a fogyasztó részére értékesítik, vagy ezek az egységek csupán a polcok

feltöltésére szolgálnak, és a csomagolást a termékről a termék tulajdonságainak megváltoztatása nélkül el lehet távolítani, valamint

c) a szállítási vagy harmadlagos csomagolás, amely megkönnyíti a fogyasztói vagy gyűjtőcsomagolás átadását, átvételét és szállítását annak érdekében, hogy a fizikai átadásnál, átvételnél és szállításnál megóvja az árut a károsodástól, ide nem értve a közúti, vasúti, vízi és légi közlekedésben használatos tartályokat;"

A csomagolási formák figyelembevételével a 4. pontban foglalt kivételek esetére tekintettel minden első hazai forgalmazás esetére fennáll a csomagolási tevékenység. Ennek megfelelően – az ömlesztett tartálykocsis szállítás és átadás eseteit leszámítva – minden mezőgazdasági termelő, élelmiszer-előállító, valamint nagykereskedelmet végző tagunknak azonosítani kell, milyen formában végzi értékesítési tevékenységét, milyen csomagolási formákat használ, amelynek megfelelően adminisztrációs és díjfizetési kötelezettségét a vonatkozó rendeletek és a Hulladéktörvény értelmében teljesíteni kell.

11. § (1) A fogyasztó számára történő értékesítés helyén megtöltésre tervezett és szánt csomagolószerszám, továbbá a fogyasztó számára történő értékesítés helyén eladott, megtöltött vagy megtöltésre tervezett és szánt egyszer használatos csomagolószerszám létrehozott csomagolás tekintetében a kiterjesztett gyártói felelősségi kötelezettség a fogyasztó számára értékesített csomagolás előállítója részére belsőleg csomagolószerszámot terhel.

Ebben az esetben a termelő/gyártó/kereskedő, aki a fogyasztó számára az értékesítés helyén csomagol, elsődleges csomagolást végez, már olyan csomagolást (papír, többkomponensű csomagolás, hordtasak, pohár, stb.) használ fel, amely után a csomagolószerszám gyártója az EPR kötelezettségét teljesíti. Ezért a piacon, a szaküzletben közvetlenül értékesített termék csomagolása után a termelőt/gyártót/kereskedőt EPR kötelezettség nem terheli erre a csomagolási formára, viszont, a termék másodlagos, illetve harmadlagos csomagolása alapján továbbra is EPR kötelezett marad. Ezért az adminisztrációs kötelezettséget és az adatszolgáltatáson alapuló díjfizetést teljesítenie kell.

• DR. FOGARASSY ESZTER/NAK

1. ALAPANYAG CSOMAGOLÁSA

BELFÖLD → EPR köteles ELADÓ FIZETI   IMPORT → EPR köteles VEVŐ FIZETI

2. CSOMAGOLÓSZER CSOMAGOLÁSA

BELFÖLDI csomagolószerszám csomagolása → EPR köteles ELADÓ FIZETI

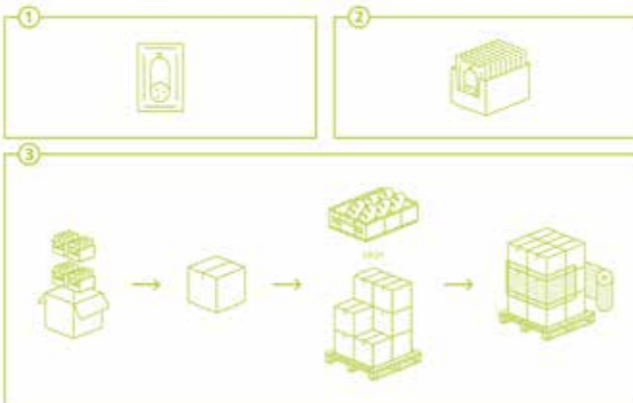
IMPORT csomagolószerszám csomagolása → EPR köteles ELSŐ BELFÖLDI VEVŐ FIZETI

3. ELSŐ HAZAI FORGALOMBA HOZATAL (ÉRTÉKESÍTÉS)

Értékesítésre kerülő termék csomagolása → EPR köteles GYÁRTÓ (TERMÉKELŐÁLLÍTÓ) FIZETI

- 1 FOGYASZTÓI (ELSŐDLEGES) CSOMAGOLÁS: előre csomagolt termék csomagolása
- 2 GYŰJTŐ (MÁSODLAGOS) CSOMAGOLÁS: gyűjtőcsomagolás (előre nem csomagolt termékek esetében is)
- 3 SZÁLLÍTÁSI (HARMADLAGOS) CSOMAGOLÁS: értékesítésre történő átadás csomagolása

4. KIVÉTELES ESETEK

fogyasztó előtt történő csomagolás (hordtasak / zacskó) → EPR köteles CSOMAGOLÓSZER GYÁRTÓ FIZETI

Szövetés

Podcast a magyar agráriumról

Hallgassa online, bárhol, bármikor YouTube-on, Spotify-on vagy SoundCloud-on!

NEMZETI AGRÁRGAZDASÁGI KAMARA

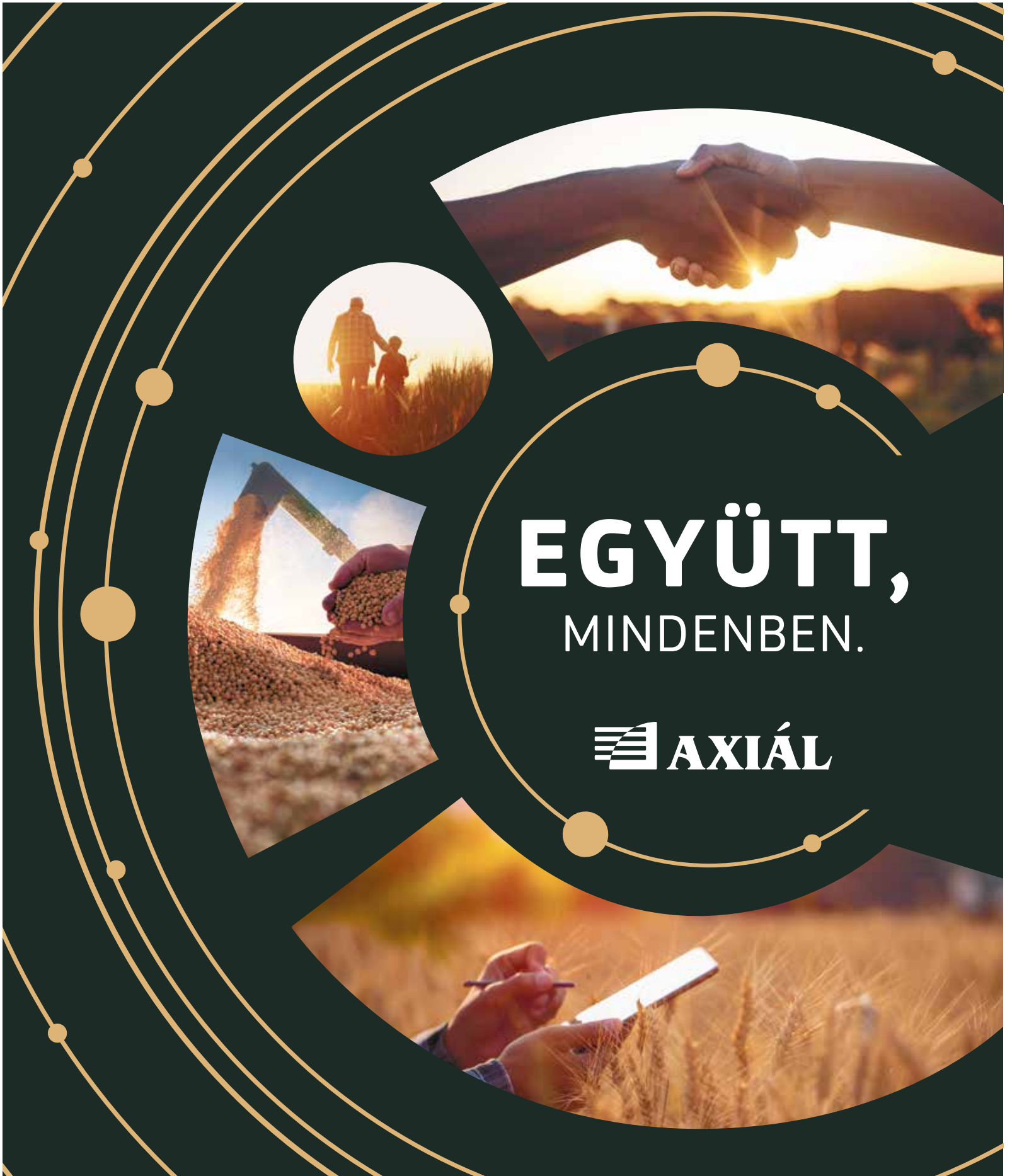

PÁPAI EXPO ÉS AGRÁRPIAC

PÁPAI EXPO ÉS AGRÁRPIAC – A KISALFÖLD LEGJELENTŐSEBB AGRÁRRENDEZVÉNYE!

2024. május 10-11.

**EGYÜTT,
MINDENBEN.**

 AXIÁL

AXIÁL Cégcsoport

Gépek | Alkatrészek | Szerviz | Pénzügyi szolgáltatások | Gépbérlés
www.axial.hu

 AXIÁL